

UNIVERSITAS

Norges største studentavis

utgave 05, årgang 77

www.universitas.no

torsdag 16. februar 2023

SAVNET BOK PÅ PENSUM:

Jusstudentene Aurora
(22) og Marley (22)
skrev den selv

Nyhet s. 9

SPRÅK- STUDENTENE FORSVINNER:

Kun én tok bachelor i
tysk i 2022

Nyhet s. 4-5

– ChatGPT kan
bli et monster.
Akademia må
finne fram
pisker

Kommentar s. 3

DRAMA I LIMBO:

Skuespillerstudenter må
velge mellom **STUDIER**
eller **ROLLETILBUD**

Kultur s. 16-17

«LINE» SNEK PÅ BUSSEN I ET HALVT ÅR

– Nå må man plutselig være rik for
å ikke bli et **klimarasshøl**

Nyhet s. 6-7

ILLUSTRASJON: ØIVIND HOVLAND

Akademia må temme ChatGPT

ChatGPT er den underholdende pusekatten som kan bli et monster. Akademia må finne fram pisken.

Robothjerne

Eilif Tanberg, journalist i Universitas

Vi mennesker møter ChatGPT med skrekkblandet fryd. De argeste kritikerne vil ødelegge hele driten. De mest optimistiske ser for seg å aldri mer måtte åpne en bok. Men all digital, ny teknologi er mer enn bare passive verktøy vi kan ødelegge, bruke eller legger fra oss – den former oss og vi former den. Akademia må ta ansvar for å sette ChatGPT og teknologien bak – kunstig intelligens (KI) – til å tjene menneskets beste.

Når vi snakker om ChatGPT og høyere utdanning, er det de negative sidene vi fokuserer på. I denne avisas spalter har det handlet om hvordan bruk av chatbot på universitetet kan være fusk. I Morgenbladet har kommentator Lena Lindgren påpekt at vi ikke kan effektivisere vekk måten akademia lager kunnskap på: «Vi skal lese, skrive og tenke utrolig mye dårlig før det forhåpentligvis dukker opp en bra, eller halvbra, setning.»

Det er gode innvendinger. Men vi trenger mer enn gode innvendinger i møte med

KI. ChatGPT kommer aldri til å forsvinne, uansett hvor skeptiske vi er. Tvert imot vil denne teknologien bli kraftigere og mer effektiv.

Derfor må vi trekke de kritiske innvendningene et par hakk lenger, og spørre oss selv hvordan vi på best mulig måte kan la teknologien tjene oss – og ikke motsatt.

Da ser pisk ut til å være nyttigst.

Internett er et godt eksempel på hva som skjer hvis man ikke gidder å temme ny teknologi. Da det nå så velkjente nettet kom, ble det av mange avfeid som tull og unødvendig. Ensidig kritikk (jeg tenker på det famøse leserinnlegget fra 1996 med tittelen «Internett er en flopp!») og likegyldige skuldertrekk lot internett vokse til å bli et monster.

Internetts skyggesider har aldri vært tydeligere: Skakkjorte presidentvalg, overgrepnettverk, algoritmer fra helvete og et oppmerksomhetsspenn som ikke engang takler TikTok.

Derfor er det innlysende hvorfor ChatGPT må temmes. Med chatboten og dens

kunstige intelligens risikerer vi å gå i den samme fella som med internett. Det er allerede rapportert at den serverer grove kunnskapsfeil. Denne teknologien kan vokse til å bli et monster som i beste fall gjør mennesker dumme, eller i verste fall utnyttes for å oppnå onde hensikter.

Noen må altså ta ansvar for å temme kunstig intelligens, og akademia burde lede an

Høyere utdanning er i en unik posisjon for å ta opp kampen mot disse kunnskapsfeilene, hvis vi lar fri tanke og kritiske spørsmål føre an. Akademia styres av et virkelig ønske om å endre verden til det

bedre, og ikke av journalistikkens tabloide sug, næringslivets pengejag eller politikkenes maktbegjær.

Dessuten har akademia gode erfaringer med å svinge svepen i kunnskapens navn. Vi har 2000 år med nitid kultivering av studenter på samvittigheten. Det lar seg overføre til arbeidet som må gjøres med kunstig intelligens. For akkurat som et menneske blir en chatbot smartere, jo mer informasjon den får.

Hvordan gjøres dette arbeidet? Den akademiske pisken svir best når forskere gjør det de alltid har gjort: Å servere nyansert og korrekt informasjon. De må fore chatbotene med sin kunnskap, på samme måte som de allerede bidrar med kunnskap til leksikon og bøker. I fremtiden bør dette skje i mer ordnede former, på samme måte som bøker redigeres og utgis av forlag.

Skal ny teknologi stå i menneskehetens tjeneste, må noen lede an. Det er på tide å brette opp de akademiske ermene, for ChatGPT er kommet for å bli.

nyhetsredaktør: **Saga Eline Jonsson Hoff**
eline.jonsson.hoff@gmail.com 980 81 334

NYHET

Nok sjelesørgere

I årene fremover vil det fremdeles være stor etterspørsel og manko på sykepleiere. Det viser SSBs rapport «Arbeidsmarked for helsepersonell fram mot 2040». Det vil derimot utdannes mer enn nok psykologer, tannleger og tannpleiere. Det merker tannlegestudentene ved Universitetet i Bergen, skriver Khrono. Tannlegestudent Kjersti Krogstad sier til nettstedet at de fleste nyutdannede tannlegene får jobb, men ikke alltid i studiebyen. Det innebærer blant annet at flere må finne arbeidsplass i distriktet. – Alle vi snakker med anbefaler uansett å dra ut i distriktet først, for å få erfaring med mest mulig kasus, og litt annen type behandling, sier medstudent Henrik Berge. Ikke visste vi at distriktsfolket har andre tannhelseproblemer enn byfolket. Men sjelesørgere, det trenger de der også! **SEJH**

Slavekontrakter i norsk akademia

FOTO: hoi/pal.ai

Denne uken melder Khrono om at kinesiske ph.d-stipendiater i Norge har forpliktet sin lojalitet overfor kommunistpartiets vilje. Det gjelder stipendiater som har fått støtte gjennom programmet Chinese Scholarship Council (CSC), ledet av det kinesiske regimet og president Xi Jinping. Stipendiatene er pliktet til å underskrive en kontrakt der de ikke skal delta i «aktiviteter» som «skader nasjonale interesser». Stipendet forplikter blant annet mottakere å «bevisst verne fedrelandets ære». Brudd på kontrakten vil føre til straff for stipendiaten og deres familie. Torbjørn Færøvik, forfatter og Kina-ekspert, sier til Khrono at norsk akademia må si nei til akademisk utveksling hvor slavekontrakter ligger til grunn. **AE**

Masseskyting ved amerikansk universitet

Mandag kveld ble minst tre personer drept og fem skadet i en masseskyting ved Michigan State University (MSU). Det bekrefter amerikansk politi overfor BBC. Skyteepisoden startet inne på universitetsbygget Berkey Hall og fortsatte deretter inne i et foreningsbygg tilknyttet universitetet. Studenter ved campus skal ha blitt bedt om å finne et trygt sted å oppholde seg til situasjonen var avklart. Gjerningsmannen, som døde av skuddskader påført av seg selv, er ikke tilknyttet MSU. Politiet etterforsker fremdeles motivet til gjerningsmannen. Hittil i år er det registrert 69 masseskytinger i USA. Michigan-guvernør Gretchen Whitmer forteller til NBC at dette er et stort amerikansk problem. – Mange av oss ser etter rømningsveier når vi går inn i et rom. **AE**

UiO lekker språk

Ivrige: Vilde Spets (21) (f.v.), Nora Sophie Mansur (20) og Tobias Varming (24) er klare på at de vil fullføre bachelorgraden i Midtøsten-studier med arabisk.

Søkertallene til bachelor i språk daler, og av de som søker er det få som fullfører. HF sin rekrutteringskampanje skal prøve å endre på dette.

Språkfag

tekst Tora Vassnes og Sofie Kristine Flydal
foto Tobias Schildmann Mandt

Studenter fortsetter å falle fra språkfag ved universitetene. I fjor vår snakket Universitas med to masterstudenter i tysk, som satt igjen med henholdsvis én og to medstudenter på sine respektive kull.

Samtidig varslet instituttleder ved Institutt for områdestudier og europeiske språk Christine Meklenborg Nilssen og dekan ved Humanistisk Fakultet (HF) ved Universitetet i Oslo (UiO) krise i språkfagene i Klassekampen: «Vi trenger en offensiv politikk for å redde språkfagene», slo de fast april i fjor.

Men søkertallene til språkfag i høyere utdanning fortsetter å synke. Antall søkere til språkfag i høyere utdanning falt med 3901 søkere fra 2021 til 2022, ifølge Samordna Opptak.

Mimrer til en svunnen tid

Det lover ikke godt for det tyske fagmiljøet ved UiO. I fjor var det kun én bachelorgrad som ble levert i tysk.

– I 2022 hadde vi en stor nedgang på førsteåret i tysk i forhold til året før, vi kan ikke sikkert vite grunnen. Det er bare en tredjedel av de som tar årsenhet som fortsetter på en bachelor.

Professor i tysk ved UiO Kjell Johan Sæbø forteller om hvordan det står til på bachelorprogrammet.

Da man innførte årsenhet i språk, var dette villet politikk fra instituttet. Den gang tjente man ikke penger på fullført bachelorgrad, men på antall studiepoeng. Da årsenhetene kom, gjaldt det å maksimere studiepoengene, fordi det gir penger i kassa, ifølge Sæbø.

– Blir man god nok i tysk etter bare ett år da?

Sæbø ler og forteller at det ikke spiller så stor rolle hvor god man er:

– Arbeidslivet fungerer jo sånn. For å undervise i fremmedspråk i skolen trenger du ikke mer enn en årsenhet.

Sæbø mimrer tilbake til det akademiske miljøet på Blindern da han var student.

– For mange år siden hadde vi et sterkt fagmiljø i det tyske språket på universitetet i Oslo. Da var vi mange ganger så mange vitenskapelige ansatte enn det vi er nå.

Det faglige miljøet var grunnen til at Sæbø tok doktorgrad og forble på universitetet.

– I dag har vi bare tre vitenskapelig ansatte igjen. Vi tre forsvinner nok alle i løpet av noen år.

I dag har vi bare tre vitenskapelig ansatte igjen

Kjell Johan Sæbø, professor i tysk ved UiO

Flere faller fra

Amalie Andersen er en av dem som droppet ut av språkstudier. Etter å ha fullført to år av en bachelorgrad i Midtøsten-studier med arabisk på UiO, byttet Andersen studie. Dette er hun ikke alene om. Ifølge tall fra det HF var det kun 18 stykker som leverte bachelor i arabisk i 2022. Til sammenligning var det 150 som fikk tilbud om studieplass tre år tidligere, i 2019. Antall leverte bachelorgrader holder seg relativt stabilt, men lavt i forhold til hvor mange som faktisk begynner på studiet.

Andersen forteller at hun ikke var alene om å slutte på Midtøsten-studier med arabisk.

– Flere på studiet sluttet på grunn av arbeidsmengden, eller at de ikke likte måten bacheloren var bygd opp på. Ifølge henne burde språket stått mer i fokus. Andersen mener områdestudiene tok for mye plass.

Andersen startet på bacheloren for å fordype seg i det språklige.

– Jeg ville lære å bruke språket, og kanskje bli lærer i det senere. Jeg skulle ønske studiet orienterte seg mer rundt språket, og mindre rundt kultur og historie.

På Sophus Bugges hus møter Universitas tre ivrige stu-

denter som derimot ikke har gitt seg. Nora Sophie Mansur (20), Vilde Spets (21) og Tobias Varming (24) går alle førsteåret på Midtøsten-studier med arabisk.

– Det var mange som droppet ut allerede etter fadderuka, sier Mansur.

Hun tror det kan handle om en romantisering av å ville lære seg arabisk før man innser hvor mye jobb det faktisk er.

– Du klarer ikke å ta skippertak. Hvis du mister to uker, kan du ikke bare hente deg igjen, supplerer Varming.

Viktig med kulturforståelsen

Mansur, Spetz og Varming er enige om at kultur- og områdekunnskaper de tilegner seg under studiet er viktig. Spets trekker frem arbeid med asylsøkere som kommer til Norge fra Midtøsten som eksempel.

– Det er viktig å forstå seg på kulturen og hvorfor ting er som de er, sier hun.

Dessuten tror de det er mer relevant å lære seg arabisk enn europeiske språk som man også kan studere ved Universitetet i Oslo. Varmings drømmejobb er i Utenriksdepartementet (UD).

– Jeg ser ikke helt vitsen med å studere italiensk eller tysk når jeg skal jobbe i UD, fordi alle kan engelsk i Europa, sier han.

Mange årsstudenter

Utdanningsleder på institutt for europeiske språk Alexandra Anna Spalek forteller at de er svært bekymret for at det er få kandidater som fullfører bachelorgrader i språk.

– Vi ser stadig på nye måter å få studentene til å fortsette på studiene. Rekrutteringstillene isolert sett på emne og gradsnivå er ikke i seg selv alarmerende, sier hun på telefon til Universitas.

Spalek sier rekrutteringen til fagene ikke ble dårlig over natten, men at det er et resultat av en årelang utvikling.

– Og det må vi ta inn over oss.

Hun vektlegger at Norge må utdanne språklige eksperter.

Samtidig understreker utdanningslederen behovet for språklige eksperter.

– Vi kan ikke tillate oss i Norge å ikke ha folk med nødvendig kompetanse i de ulike fremmedspråkene. Se på Ukraina og Russland: Vi trenger språkeksperter som kan forstå og oversette kilder, vi kan ikke kun lene oss på engelskspråklige medier.

Hun er likevel ikke redd for at noen hopper av før de rekker å fullføre en grad.

– Vi frykter ikke at studentene går til andre grader, det viktigste er at HF-studenten får tverrfaglig kompetanse, sier hun.

Jobber med rekruttering

Det kan samtidig se ut som fakultetet forsøker både å rekruttere og beholde studenter for tiden. Spalek forteller at HF har satt i gang en rekrutteringskampanje for å få flere til å søke humanistiske fag.

Nylig satte de sammen en fremmedspråkskomité. De skal samle kunnskap om hvilke land staten prioriterer og tenker er viktige for fremtiden, opplyser Spalek. Der samler de kunnskap om hvilke land den norske stat prioriterer og tenker er viktige for fremtiden, forteller Spalek.

– Vi ønsker å komme fram til en strategi der vi vurderer både studentene våre, de institusjonelle holdningene til ulike land og språk – og selvfølgelig kvaliteten av våre studier.

universitas@universitas.no

Slik feirer studentene valentinsdagen

Venner, ikke kjærester: Lektorstudentene Anna Østensen (20) og Harald Tveito (24) synes det er fint å ha en dag som hedrer kjærligheten.

Dette bør du ikke gjøre på valentinsdagen, ifølge studentene.

Kliss og klass

tekst Marie Myrene Nørstebø
foto Tobias Schildmann Mandt

Ny februar, ny valentinsdag, eller alle hjerters dag, som den også heter. Den er elsket av de amorøse og hatet av de single. Eller? Universitas dro på campus for å finne svar: Hva gjør studenter på valentinsdagen?

Utenfor Sophus Bugges hus på Blindern møter vi lektorstudentene Anna Østensen (20) og Harald Tveito (24), som ikke er kjærester, vel og merke. Når Universitas spør om de kunne tenkt seg å bli intervjuet om valentinsdagen, fniser de og innrømmer at de må tenke seg litt om.

– Jeg husker jeg ble litt deppa av valentinsdagen på ungdomsskolen. Det var sånn rosekjøp og styr, sier Tveito.

Heldigvis har ikke UiO en kjøpe-rose-ordning, og Tveito og Østensen lar seg intervjuet.

Pizza og film > å dumpe noen

Valentinsdagen springer ifølge Store Norske Leksikon ut av den katolske feiringen av helgenen Valentinus. Dagens feiring har derimot lite med dette å gjøre. Februardagen faller ifølge den folkelige troen samtidig som at fuglene begynner å pare seg.

Men man blir ikke automatisk turteldue av den grunn.

– Har dere noen planer for i dag?

– Jeg skal spise pizza og se på film med kjæresten min, sier Østensen.

De aller fleste har nok en tanke om typiske aktiviteter som passer på akkurat denne dagen: kinobe-søk, rosekjøp og romantisk middag. Men hva er det man absolutt ikke burde gjøre på valentinsdagen?

– Dumpe noen.

Svaret kommer fort fra Østensen.

– Være utro, sier Tveito like et-

ter.

De nikker i takt og er enig i at om man først skal være utro, kanskje ikke vær det 14. februar.

Kapitalistisk?

Nordmenn bruker flere hundre millioner kroner på valentinsdagen, melder E24. Kondomeriet tredobler salget og blomsterbutikkene selger for flere titalls millioner. Når Universitas spør de to lektorstudentene om Valentinsdagen er skapt av kapitalistene for å få oss til å forbruke store mengder hjertedrops og røde roser, er svaret tvetydig.

– Jeg tenker at mennesker uansett vil ha en dag å feire kjærligheten på, men dagen blir jo utnyttet, sier Østensen.

Tveito nikker bekræftende, og legger til:

– Men det trenger ikke koste så mye penger. Jeg plukker heller en løvetann enn å kjøpe roser.

Single Awareness Day

Men hva gjør man om man ikke har kjæreste? Valentinsdagen kan for mange kanskje minne dem på hva de ikke har, nettopp en kjæreste. Da kan det være fint å vite at det kommer en dag i morgen. 15. februar faller nemlig den mindre kjente «Single Awareness Day». Dagen går ut på å sette pris på å være alene og feire singellivet, og ble skapt som en motreaksjon til valentinsdagen. Østensen og Tveito har ikke hørt om denne merkedagen, men synes det høres ut som en god tanke.

– Jeg backer. «Single Awareness Day» skal feires! Kanskje med noen roser og noe *chocolate*.

En avsluttende trøst til alle med kjæreste som synes det er slitsomt å kjøpe sjokolade, og til alle uten, som synes valentinsdagen er noe tull:

Nå er det ett år igjen til neste gang.

universitas@universitas.no

FRA 299 KR TIL 511 KR PÅ TO MÅNEDER:

– Man velger mat fremfor billett

Burde vært billigere: – Jeg begynte å snike fordi jeg manglet jobb og penger, forteller «Line». Hun synes prisen for en Ruter-billett burde vært en symbolsk sum.

Månedskortet blir stadig dyrere. – Klimafokus og kollektivtransport har plutselig blitt en riking-greie, sier «Line».

Kollektivtrafikk

tekst Eilif Tanberg
foto Tobias Schildmann Mandt

I desember i fjor lanserte Ruter en enormt populær kampanje, hvor prisene på månedskort ble drastisk redusert. Et månedskort kostet da 299 kroner for en student, sammenlignet med 488 kroner. Salget av månedsbilletter økte med 50 prosent under kampanjen, ifølge Ruter.

Kollektivtransport i Oslo hadde opplevd sjokknedgang i antall reisende etter pandemien. Kampanjen var et forsøk på lokke

Oslo-folk tilbake til buss, trikk og t-bane.

MDG-byråd for samferdsel Sirin Stav betegnet prisdumpingen som en «førjulsgave» til Oslos folk.

Men gleden ble kortvarig.

Fra 1. januar kostet månedsbilletten for studenter igjen 488 kr, og 30. januar i år økte Ruters billettpriser nok en gang. Nå må studenter punge ut 511 kroner i måneden for å komme seg rundt i Ruters sone 1. Prishoppet kommer på toppen av en dramatisk prisøkning i resten av samfunnet.

Det setter sitt preg på en allerede svært presset studentøkonomi. Nesten én av tre studenter i Oslo-området oppgir i Shot-undersøkelsen fra 2022 at de ikke ville klart en uforutsett utgift på 5000 kroner.

– Manglet jobb og penger

For noen kan det derfor friste å snike heller enn å betale månedskortet. Universitas har snakket med studenten «Line», som ønsker å være anonym. Hun har sneket store deler av tiden siden pandemien begynte, og anslår å ha spart rundt 3000 kroner.

– Jeg begynte å snike fordi jeg manglet jobb og penger. Det var perioder jeg bare hadde en sparebuffer å klare meg på, og da ble jeg veldig stresset.

Hun forteller at økonomien ble presset i perioder der hun ikke hadde jobb. I tillegg ble leien satt opp.

– Når alle pengene gikk til leie og andre faste utgifter, så satt jeg kanskje igjen med 1500 kroner i måneden. Da var det klart at 500 kroner til månedskort ble veldig mye.

Hun kjøpte billett under kampanjen i desember i fjor. Hun er

klinkende klar på hva som må til for at flere studenter skal kjøpe billett.

– Det må bli billigere. Når det koster over 500 kroner, så er det for de fleste studenter en stor andel av pengene de har for å klare seg per måned.

– Synes du prisene fra desember i fjor burde gjelde fortsatt?

– Ja, absolutt. Det burde vært en slags symbolsk sum for kollektivtransport. Det er en egenverdi i at man har muligheten til å bevege seg rundt i sin egen by og at man ikke er avhengig av å ha bil. Det er et grønt skifte.

MDG-politiker skylder på Viken

Det er nettopp det grønne skiftet MDG hadde i tankene da samferdselsbyråd Sirin Stav lanserte kampanjen i fjor. Men da den grønne gleden da ble kortvarig, lover hun nå en storstilt satsning på kollektivtransport fremover.

«Jeg ønsker å gå til valg på permanent billigere månedskort», skriver Stav til Universitas på e-post.

«Vi vet at de med minst å rutte med er de som er mest avhengig av kollektiv. Det å kutte prisene er både sosialt omfordelende og bra for miljøet», fortsetter hun.

Da jeg så billettkontrollørene komme ned gangen, tenkte jeg: «Faen, dette gidder jeg ikke»

«Line», student og billettsnylter

Billettpriser og kollektivtransport er heftig debattert i Oslo-politikken. Men billettpriser vedtas ikke av tiggerstadens politikere alene. Siden Ruter eies av både Oslo og Viken fylkeskommune, kan ikke MDG i Oslo på egenhånd sette ned billettpriser. Miljøpartiet har møtt sterk motstand fra blant annet Høyre.

«Viken har ikke gått med på å kutte prisene eller akseptere egne priser i Oslo. Dette har vi tatt opp med Viken gjentatte ganger, uten å få gjennomslag, før vi til slutt fikk Viken med på å kutte prisen på enkeltreiser fra april i år. Det skjer etter et budsjettforlik mellom fylkesrådet i Viken og blant andre MDG», skriver hun.

«Hvorfor fikk dere da likevel satt ned prisen på månedsbillett under kampanjen i desember i fjor?»

«I det samme budsjettforliket fikk jeg også samtykke fra Viken, som nå styres av Ap og Sp, til at vi kunne gjennomføre den tidsavgrensede kampanjen jeg med lavere pris på månedskort før jul».

50 prosent økning i billettsalg

«Det ble solgt 209.000 30-dagersbilletter i kampanjeperioden. Det er omtrent 50 prosent mer enn vi normalt selger på samme periode, uten rabatt».

Det skriver Øystein Dahl Johansen, pressevakt i Ruter, i en e-post til Universitas.

Ruter kan likevel melde om tap. «Mersalget av billetter klarte likevel ikke å jevne ut inntektsgapet, og vi tapte cirka 17 millioner kroner på kampanjen. Det er Oslo kommune og byrådsavdelingen for Miljø og samferdsel som dekker dette tapet/kostnaden».

MDG-byråden Sirin Stav sa til Aftenposten i fjor at hun mente at flere avganger var viktigere enn billigere billetter.

«Nå viser resultatene at antall solgte månedsbilletter totalt økte med 50 prosent under kampanjen. Mener du fortsatt at flere avganger er viktigere enn lav pris?»

«Et godt tilbud er veldig viktig, og dette byrådet har sørget for flere tusen flere kollektivavganger og en storstilt satsing på nye kapasitetsterke trikker, nye elbusser og utvidelse av T-banen. Vi må gjøre begge deler – både styrke tilbudet og kutte prisene».

Mat eller månedskort?

Studenten «Line» tror imidlertid prisene bør få størst fokus. Hun sier at en dårlig studentøkonomi har en klar sammenheng med sniking.

– Jeg tror ikke det er noen som

er imot å kjøpe en kollektivbillett som varer en måned, fordi man bruker jo åpenbart kollektivtransport i Oslo. Men problemet er jo at når det blir så dyrt, så er det ikke en kostnad som du kan si destille med mat og leie og sånne ting, sier hun.

– Må man velge mellom å spise eller kjøpe månedskort, er det åpenbart at man velger mat istedenfor billett.

Hun trekker frem den drastiske prisøkningen i samfunnet generelt, som hun tror går hardt utover studentøkonomien.

– De fleste har jo fått leien økt. Det har jo vært økte strømpriser for mange i mange måneder nå.

«Line» mener det kan sette mange i en svært vanskelig situasjon.

– Hvis du må velge mellom å spise og betale leie, og kjøpe månedskort, så velges det siste bort, sier hun, og utdyper:

– Klimafokus og kollektivtransport har plutselig blitt en rikingsgreie. Nå må man plutselig være rik for å ikke bli et klimarasshøl.

– Faen

Er du ikke rik nok til å betale billetten, kan du imidlertid bli en stor inntektskilde for Ruter.

«Inntekten fra billettkontrollen

er i 2023 budsjettet til 73 millioner kroner. Kostnadene ved billettkontroll er budsjettet til 150 millioner kroner», informerer pressevakt Dahl Johansen fra Ruter. Han forklarer den store kostnaden med at den er nødvendig for å sørge for at folk betaler billetten.

For å ta sånne som Line – de som begynte å snike under pandemien – har Ruter økt mengden billettkontroller betraktelig den siste tiden. Line forteller om stressende kollektivreiser der hun alltid måtte være på vakt.

– Da jeg så billettkontrollører komme ned gangen, tenkte jeg: «Faen, dette gidder jeg ikke». Så løp jeg enten av trikken eller skyndte meg og kjøpte en billett. Men det var 40 dritsure kroner.

Nå har Line månedsbillett fast, og slapper litt mer av på trikketur gjennom byen. Hun er tydelig på at det er en luksus ikke alle kan unne seg.

– Jeg har månedskort nå mest fordi jeg fikk litt mer penger igjen, og så er det en større frihet å kunne ha månedskort.

– Det er en lettelse å kunne kjøpe det, avslutter hun.

universitas@universitas.no

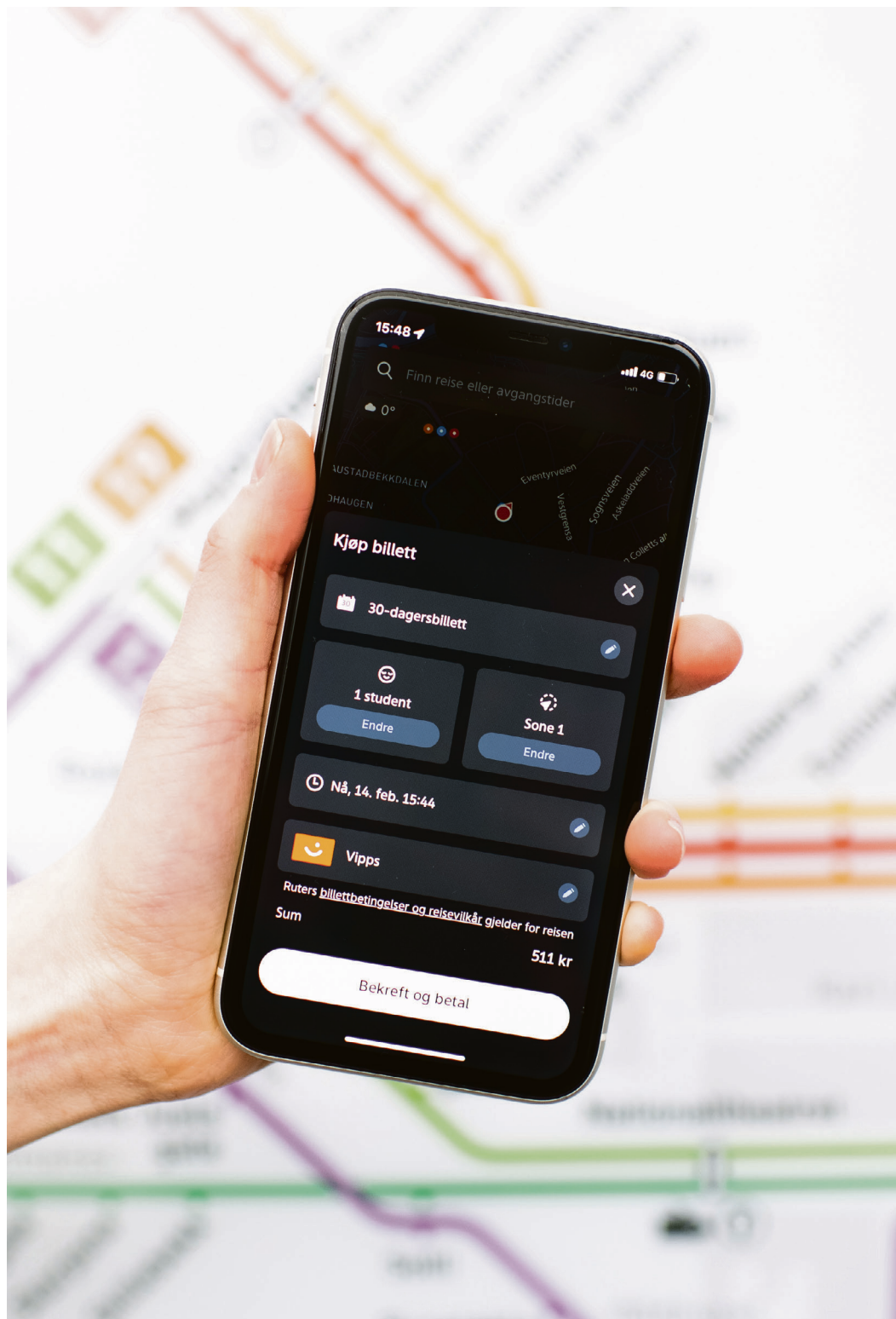
Dette er saken:

- + Ruter satte i slutten av januar i år opp prisene på månedskort.
- + Prisen for studenter økte fra 488 kr til 511 kroner.
- + Prisen på å reise med kollektivtransport er heftig debattert i Oslo-politikken.
- + Ruter opplevde et kraftig fall i antall passasjerer på grunn av korona.
- + I desember i fjor dumpet Ruter prisen på månedskort.
- + Da kostet et månedskort for studenter 299 kroner.
- + Antall reisende i desember økte med 50 prosent.

Kilde: Ruter.no

Nå må man plutselig være rik for å ikke bli et klimarasshøl

«Line», student og billettsnylter

Økonomisk belastende: En måned med trikketur kan gjøre et dypt innhugg i studentøkonomien.

Tilbudsguiden

AVIS

MORGENBLADET

50 % studentrabatt på Morgenbladet

Bestill her:
www.morgenbladet.no/student

Kontakt oss:
abo@morgenbladet.no
23 36 05 00

www.morgenbladet.no

Finansavisen
Gratis tilgang til Finansavisen
Ordinær pris: Fra 3345,- for et år

Logg inn med din studentmail
fa.no

EVENT

10% studentrabatt på leie av lyd- og lysprodukter fra 123lyd.no

DJ til ditt studentparty/samling fra djb.no

Spesialsydde løsninger som passer ditt budsjett.

DJ Booking Norge AS
Hasleveien 28A, 0571 Oslo

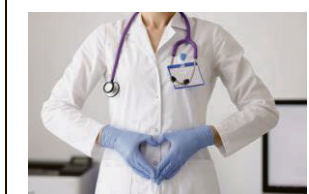
djb@djb.no
Tlf: 90 53 29 29
DJ og artister: www.djb.no
Lyd og lys: www.123lyd.no

FLYTTING/LAGERPLASS

Trangt i hybelen?
La Wanda passe på ting du ikke trenger akkurat nå. Vi henter, lagrer og returnerer, for kun 15kr per eske/mnd. Henting fra kr 0.

wanda.space

GYNEKOLOG

Majorstua kvinneklinikk

Gynekologisk undersøkelse og celleprøve
Studentpris kr. 950,-

Gynekolog sentralt på Majorstuen. Du får raskt time hos gynekolog, og du trenger ikke henvisning. Enkel timebestilling på nett og ingen ekstra gebyr for timer på kveld og i helger.

Velkommen til en hyggelig og profesjonell time.

Bestill time på
majorstua.kvinneklinikk.no

MENN FRA DISTRIKTENE DÅRLIGST UT I FERSK RAPPORT: Stort skille mellom bygd og by

Mot strømmen: Sveinung Sandal (21) skilte seg ut fra de andre i hjemkommunen ved å velge å studere.

Sveinung Sandal (21) gikk i mot strømmen da han startet på musikkvitenskap ved UiO.

By og land

tekst Gry Myrteit Gundersen
foto Tobias Schildmann Mandt

– Jeg vurderte å gå teknikk og industriell produksjon. Da kunne jeg gå videre på kjemiprosess, hvor man tjener masse *cash*. Det er ganske lønnsomt å jobbe på hydrofabrikken i nabokommunen.

Men Sveinung Sandal (21) fra

Sogndal, en avsidesliggende kommune i Vestland fylke, tok i stedet et valg som skilte seg ut i bygda. Han valgte studiespesialiserende på videregående og flyttet til Oslo for å studere musikkvitenskap ved Universitetet i Oslo (UiO).

Flere velger yrkesfag

En ny rapport fra SSB bekrefter at dette var et utypisk valg for en som Sandal. Tallene viser at en klar overvekt av studenter fra distriktskommuner velger yrkesfaglig retning på vgs., mens det er omvendt for studenter i sentrale strøk (se faktaboks).

– Ja, det er jo et flertall av yrkeslever i Sogndal, sier han når

Universitas møter ham på Blindern.

Begge foreldrene til Sandal har høyere utdanning. Dette tror han påvirket eget karrierevalg. I dag skiller Sandal seg ut fra sine tidligere klassekamerater ved å være en av de få som studerer:

– Vi hadde vgs-reunion i sommer, og da tror jeg det kun var fire stykker jeg snakket med som fortsatt studerte.

– Ut av hvor mange?

– Kanskje sånn 100.

Han understreker at han ikke vet de nøyaktige tallene, men at en betydelig andel hadde droppet ut av studiene. Dette tror han kan skyldes at mange, spesielt guttene,

er skoleleie, i tillegg til at det å studere er et stort valg å ta for folk i distriktene, da de ofte er nødt til å flytte fra hjemstedet sitt først.

Miljøet er viktig

Elisabeth Hovdhaugen er sosiolog og jobber som utdanningsforsker ved Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU). I likhet med Sandal påpeker hun at distriktsungdom kan ha en høyere terskel for å studere, da de i flere tilfeller er nødt til å flytte fra hjemkommunen – ikke bare for å studere, men også for å gå på vgs. Hovdhaugen mener at utdannings- og yrkesvalgene ungdommen tar, avhenger av hvilke muligheter de opplever å ha. Dette avhenger igjen av flere faktorer, som hva slags utdanningsbakgrunn deres foreldre har:

– Siden jeg og mannen min har høyere utdanning, tenker barna våre at de også skal gå på universitetet. De reflekterer ikke over andre yrkesmuligheter, og det har å gjøre med at man lager sine egne begrensninger i livet i forhold til hva man ser, sier hun på telefon til Universitas.

Hovdhaugen tror yrkesfag har en annen status på bygda enn i byen. Det kan være en medvirkende årsak til at flere ungdommer fra distriktene velger denne retningen:

– Jeg tror yrkesfaglige utdannelser har en helt annen status i distriktene, altså at det har høyere status helt enkelt.

Ulike jobbmuligheter

Hvilke jobbmuligheter som finnes i lokalmiljøet, er en annen faktor som påvirker mulighetene ungdommen tenker de har. Dette kan også forklare skillet mellom menn og kvinner hva gjelder høyere utdanning:

– Hvis du bor i en liten kommune og ønsker å fortsette å bo der, så har du jo lyst til å orientere deg mot yrker og yrkesveier du ser finnes i nærheten. Da er det kanskje nærliggende å velge yrkesfag, fordi det kan gi deg en lokal jobb, sier Hovdhaugen.

– Og her er det også ganske store kjønnsforskjeller. Det vil si at den muligheten kanskje i større grad er til stede for gutter enn for jenter.

Forfatter og leder av Manifest tankesmie, Magnus Marsdal, tror også at skillet mellom kvinner og

menn kan skyldes ulike jobbmuligheter:

«Kjønnsforskjellen skyldes nok i stor grad at mange av de tradisjonelle yrkesveiene for faglærte og ufaglærte på bygda er «opptatt» av menn. [...] De typiske kvinneyrkene, innen oppvekst, utdanning og helse krever mer formell utdanning», skriver han til Universitas på e-post.

Kommer mennene dårligst ut?

Men det er mennene som kommer tapende ut, ifølge SSBs undersøkelse. Konklusjonen er at menn, og spesielt menn fra distriktet, kommer dårligere ut på nesten alle indikatorer studert i artikkelen.

Hovdhaugen mener likevel ikke at mennene trekker det korteste strået:

– Det finnes studier som viser at det ikke er sånn at gutta taper økonomisk på dette. Hvis man ser på hva de tjener, så er det ikke så store forskjeller. Da kan det faktisk hende at det går bedre med mennene.

Marsdal mener heller ikke at rapporten gir grunn til bekymring for *distriktguttas* ve og vel:

«Det eneste oppsiktsvekkende i denne studien, er at SSBs skribent presterer å legge til grunn at den som ikke fullfører høyere utdanning alltid «kommer dårligere ut»,», skriver han og fortsetter:

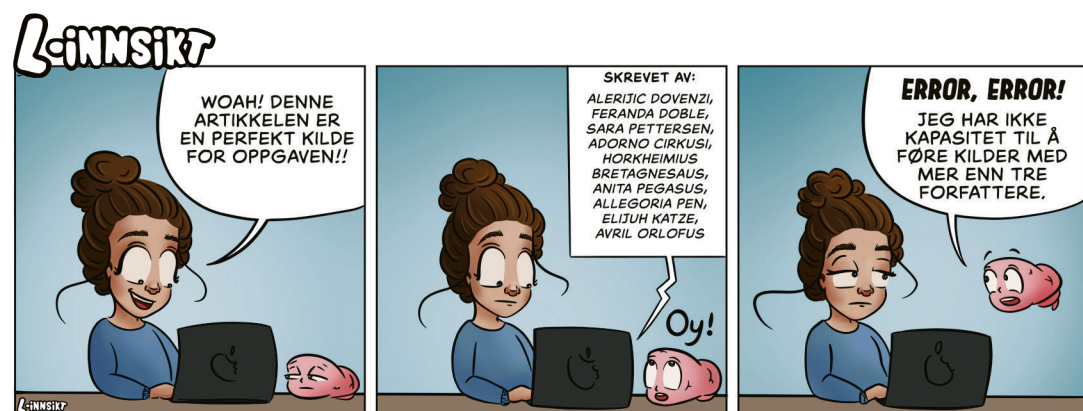
«Sett at en 20-åring i Troms begynner på sykepleierstudiet, men så får han hyre som fisker og tjener nå mer enn en nyutdannet sykepleier. Tror du han føler at han «kom dårligere ut»?».

universitas@universitas.no

Kjønn og geografisk bakgrunn i høyere utdanning:

- + Kvinner utgjør flertallet av studentene, uansett hvor sentralt de har vokst opp. Andelen menn synker gradvis med sentralitet.
- + 4 av 10 mannlige studenter fra distriktet fullfører ikke påbegynt grad, mens cirka 75 prosent av alle kvinnelige studenter fullfører en utdanning.
- + 7 av 10 studenter i sentrale kommuner begynner i studieforberedende løp i Vg1. I distriktene er det omvendt, hvor 7 av 10 velger yrkesfaglige løp i Vg1.

Kilde: SSB

Skråblikket

Da jeg gikk på videregående, hadde jeg en veldig hyggelig lærer med nordlandsdialekt og skinnbukser. Han var kontaktsøkende og praktisk anlagt. Dette brukte han stadig i undervisningen sin, som da han demonstrerte hvor mange kyss de gir hverandre på kinnet når man hilser i ulike land. Medeleven på første rad ble sprutred. Praktisk og interaktiv undervisning er et vedtatt gode, har jeg hørt, men også noe utfordrende. Likevel husker man det. Noen måneder senere skjedde noe jeg heller aldri vil glemme. I en pause i samfunnsfagtimen lente Mr. Skinnbukse seg på pulten foran meg og sa: «Du slår meg som en veldig karismatisk person... Litt som Bill Clinton». Kanskje var det skinnbuksene, kanskje var det tonemet i nordlandsdialekten. Men når jeg hver morgen ser meg i speilet, blunker jeg alltid til meg selv og sier «I did not have sexual relations with that man». *Skrulla*

På jussbiblioteket: I fremtiden vil kanskje Elvenes (22) og Flåtrud (22) sin bok ende opp her.

Studenter skrev sitt eget pensum

Jusstudentene Aurora Alette Elvenes (22) og Marley Lillian Flåtrud (22) savnet en bok som forklarte pensum. Derfor skrev de den selv. Faglærer er imidlertid kritisk til «nøtteskallslitteratur».

Pensum

tekst Maria Anna Beatrice Christiansen
foto Adrian Heggem Misfjord

– Dette er en bok vi skulle ønske vi hadde da vi tok emnet, sier Aurora Alette Elvenes (22), tredjeårsstudent på jusstudiet ved Universitetet i Oslo (UiO).

Nå blir notatene til Elvenes og studievenn Marley Lillian Flåtrud (22) fra emnet JUS2111 til en bok.

Krevende overgang

Hun og Flåtrud oppdaget at medstudentene deres stilte flere av de samme spørsmålene til pensum i forkant av eksamen. Da tenkte de at kanskje deres egne notater kunne hjelpe. De opplevde at overgangen fra privatrett til menneskerett

med engelske kilder var krevende. «Menneskerettigheter for eksamen» vil supplere hovedpensum i emnet JUS2111. Emnet tar for seg statsforvaltningsrett, folkerett og

menneskerettigheter.

På jusstudiet kalles denne typen bøker for «nøtteskallbøker», og er korte og enkle introduksjonsbøker som skal oppsummere pensum for studentene.

– Lærebøker på jussen er ment å brukes av alle, både dommere og studenter – mens denne boken har studentenes eksamen i fokus. Den skal tilgjengeliggjøre kildene, forklarer Flåtrud når Universitas møter dem på Domus Juridica i Oslo sentrum.

Forsker som medforfatter

De presenterte ideen for Fagbokforlaget, og fikk grønt lys. Etter å

ha lagt frem ideen for jurist og forsker Njål Høstmælingen, fikk de ham med på laget. Han fungerer nå som medforfatter og faglig rådgiver.

Dermed vil boken kombinere forskerperspektiver med studentperspektivet, og blir ifølge Elvenes en «hybrid mellom studentbok og

almennlig lærebok». Det mener studentene er bokens styrke.

«Jeg synes prosjektet er veldig spennende, og at det er morsomt å bli utfordret på formidling av fagstoff», skriver Høstmælingen på mail til Universitas.

Formålet er ifølge ham å hjelpe

studentene før eksamen, innenfor et ganske omfattende tema. Studentene med Høstmælingen leverer førsteutkast mot slutten av februar, og tar sikte på at den blir publisert til årets høstsemester.

Flådd av «nøtteskallbøker»

Stian Øby Johansen er ansvarlig faglærer for folkerettsdelen av emnet JUS2111. Han er prinsipielt positiv til studentbøker, og synes det er fint at studenter vil hjelpe andre å lære.

– Vi har mange flinke studenter som vil formidle. Oppgavesamlinger basert på egne notater har vært vanlig lenge, og det er mye studentlitteratur som allerede er utgitt, forklarer han.

Studentskrevet litteratur har til dags dato ikke blitt inntatt i hovedpensumlistene. De blir ikke brukt i undervisningen, da de er «nøtteskallbøker».

– JUS2111 er et emne med få studiepoeng, og disse bøkene er dermed en viktig del av hovedlitteraturen.

Til tross for at Øby Johansen er positiv til prosjektet og ikke har noen motforestillinger mot at andre enn professorer skriver læ-

– Det er nok en del som mener det. Inntrykket mitt er likevel at studenter er veldig forskjellige, og at bøker fenger ulikt.

– Fagmiljøet er positive

Elvenes og Flåtrud har oppfattet at fagmiljøet er positive, og har blant annet fått gode råd og hjelp fra undervisere i faget.

– Forelesere både i Bergen og Oslo har vært positive til prosjektet, og vært enig i at det er et behov for en slik bok. Vi

har snakket mye med Mads Andenæs, professor i privatrett ved UiO, som alltid har vært tilgjengelig.

Studentene forklarer at de ikke er redd for å bidra til pensumpress, da de oppfatter at jusstudenter er selektive i valg av pensum.

– Det er få som kjøper bøker bare for å gjøre det. Boken vår er på 160 sider og er kortere enn pensumlitteraturen. Det blir som å få notater fra en medstudent, sier Elvenes.

Jeg er skeptisk til disse bøkene fordi de kan være moneygrabs

Stian Øby Johansen, ansvarlig faglærer for folkerettsdelen i JUS2111

rebøker, er han kritisk til ekstralitteratur.

– Jeg er skeptisk til disse bøkene fordi de kan være *moneygrabs*. Studenter betaler full pris for bøker med mindre informasjon, og de blir dermed litt flådd. Skal studenter lese noe utover hovedlitteraturen, ville jeg heller anbefalt dommer eller artikler.

Det viktigste på jusstudiet er ifølge ham å kunne tolke å forstå lover og reglement selv.

– Det er absolutt mye fornuftig i bøkene, men jeg er opptatt av at studenter ikke skal måtte føle på et pensumpress til å kjøpe ekstrasider som kanskje ikke passer til dem, sier Øby Johansen.

– Kan dette være et tegn på at pensumlitteraturen ikke er god nok?

KRITISK TIL METODEBRUKEN I STATSVITENSKAP: Frykter monokultur

Kvantifisering: Markus Orskaug (21) er bekymret for tallenes stadige større betydning i statsvitenskap.

Markus Orskaug (21) har sett seg lei overforbuket av tall i statsvitenskap. Professor Øivind Bratberg stemmer i, og frykter utviklingen av en monokultur i fagmiljøet.

Kvantitativ vs kvalitativ

tekst Magnus Grundstad
foto Tobias Schildmann Mandt

– Kan man sammenligne politisk tillit i Norge og Sverige? Ja, de er like land, men man har ulike betingelser - historie, kultur, geografi, politisk system og lignende - i disse landene. Man må akseptere at alle land har ulike rammer.

Det sier bachelorstudent i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo (UiO) Markus Orskaug (21). Han har sett seg lei overforbruk av tall og data i statsvitenskapen, såkalt kvantitativ metode. I høst kritiserte han dagens fagtilbud i en artikkel i studenttidsskriftet Zoon Politikon.

Savner de dypere spørsmålene

Orskaug tror fleste på instituttet mener kvantitativ metode er bedre enn de kvalitative alternativene. Han frykter dermed at man glemmer premissene og forutsetningene som ligger til grunn for statistikk og data.

Studenten i statsvitenskap tydde

derfor til emner i filosofi og sosiologi for et supplement. Her får han en annen tilnærming til studiet av det politiske.

– Spørsmål som «hva er et godt samfunn» er eksempel på spørsmål som er vel så viktig i statsvitenskap, men som jeg finner i filosofi og sosiologi.

Han tror faget utvikler seg slik for å slippe å svare på vanskelige, store spørsmål om samfunnet som komplekst studieobjekt.

– Men jeg synes ikke man skal droppe dem fordi de er vanskelig, sier han.

Kvantitativ metode baserer seg på innsamling og analysing av tall og data, i motsetning til kvalitativ metode, som eksempelvis bruker intervju, deltakende observasjon og tekstanalyse som metode. Alle statsvitenskapstudenter har emner i begge metodene.

Professor frykter utviklingen

Diskusjonen ønskes velkommen av førstelektor i statsvitenskap ved Universitetet i Oslo (UiO) Øivind Bratberg, som selv tar den kvalitativ

metode i forsvar.

– Jeg frykter at et voksende fagmiljø står i fare for å utvikle en monokultur med sterkt fokus på kvantitativ metode der flerkultur, med ulike tilnærminger til det politiske, er i alles interesse.

Bratberg tror ikke at det statsvitenskapelige miljøet på UiO trenger en ny metoddebatt, men han er overbevist om at dagens utvikling er uheldig.

Han mener fagmiljøet har falt for fristelsen å redusere kompleksiteten i faget til noe håndterbart.

– Fra mitt ståsted blir det i overkant med Møllers Tran, der man nøyer seg med å analysere det som kan presses inn i målbare kategorier, og så erklærer man det som mer og mer suksess i vitenskap.

Bratberg frykter at statsvitenskap i dag utvikles til et trangere, kjedeligere og mindre relevant fag.

– En bjørnetjeneste

Det man ifølge Bratberg dytter bort, er en mer fortolkende statsvitenskap, som undersøker tekster, ideer og språkets betydning. Bratberg mener vi må ta tilbake humaniora i samfunnsvitenskapen.

– Man gjør seg selv en bjørnetjeneste hvis man fjerner seg fra dialogen om det gode samfunn. Man er ikke en tilskuer som kan foreta seg å presentere nøkterne observasjoner,

men heller en deltaker i samfunnsdebatt, sier Bratberg.

Bratberg tror det beste studentene kan utrustes med, er en form for kritisk sans.

– Og mye av det finner man der hvor metodelitteratur møter dels normativ teori, dels vitenskapsteori. Og i de møtepunktene tror jeg du får bedre studenter og bedre samfunnsdebatt, sier han.

Naturlig kvantifisering

Problemstillingen er ikke ny. I etterkrigs-Norge var det i flere tiår en strid om hvordan samfunnsvitenskapene skulle se ut, populært kjent som positivismestrident. Det er lenge siden den gang, men kanskje maner det til en ny debatt?

Blant motstemmene er Tore Wig, professor på statsvitenskapelig institutt ved UiO. Han mener heller at det har blitt mer fokus på kvalitativ metode den siste tiden, og peker på feltarbeid og historisk analyse som eksempler. Anklager om

for mye kvantitativ metode mener han ofte er kampanjer for bestemte metoder.

At det brukes mye tall og statistikk i dagens fag, mener Wig er naturlig.

– Vi lever midt i en datarevolusjon, der stadig større datasett gjør det mulig å finne årsakssammenhenger på et helt annet nivå enn før. Mer data gjør at flere spørsmål kan besvares kvantitativt, hevder han.

Man gjør seg selv en bjørnetjeneste hvis man fjerner seg fra dialogen om det gode samfunn

Øivind Bratberg, førstelektor statsvitenskap UiO

Han framholder at kvalitative metodeverktøy lever i beste velgående. Det han derimot mener det er mindre av, er tilnærminger som går under «kritisk teori».

– Men dette reflekterer utviklingen i faget, og er sånn sett ikke et problem. Vi har ikke stoppet med å være kritiske. All vitenskap handler om kritikk.

NÅ STIGER PRISENE:

Dette må du gjøre for å sikre deg bolig

Det blir dyrere: SiO eier til sammen 8629 studentboliger i Oslo. Leieprisene, som idag strekker seg fra 3473 til 9000 kroner, forventes å øke ytterligere fra august.

Leiemarkedet i Oslo er sterkt presset. Fra 1. august setter også SiO opp prisene.

Bopel

tekst Marie Myrene Nørstebø og Saga Eline Jonsson Hoff

Det blir stadig hardere kamp om boligene på leiemarkedet. I august i fjor meldte Universitas at 3400 studenter stod på venteliste for bolig hos Studentsamkipnaden i Oslo (SiO). Det peker ikke i retning kortere ventelister kom-

mende høst.

– Annonnene på markedsplassen vår får rekordhøyt antall besøk, og det tyder på at etterspørselen etter leieboliger er stor, sa Jørgen Hellestveit, leder i Finn Eiendom til Dagsavisen på tirsdag.

Det samme presset bekreftes av administrerende direktør i Utleiemegleren Geir Skogheim.

– Utover våren og sommeren vil det være flere studenter som ønsker å leie. Da vil vi fort kunne oppleve tilstander som i fjor: mange som ønsker å leie leilighet, men lavere tilbud enn etterspørsel. Dermed vil også prisen på boligene øke, sier han på telefon til Universitas.

Skogheim kan ikke si hvor mye

prisene vil øke, men viser til at leieprisen i Oslo økte med nesten 10 prosent i fjor. Han håper den ikke stiger like mye i år.

I tillegg til stigende priser, øker også antallet som leier i Oslo, som igjen gjør det vanskelige å få bolig. Nye grupper presses med det ut i leiemarkedet:

– Grupper som tidligere hadde råd til å eie, må nå leie. Noen av disse gruppene er mer kapitalsterke enn studentene, og de vil dermed ha mulighet til å betale mer for leie.

– Dette går mest utover studenter og andre med dårlig råd, forteller Skogheim.

Hjelp, jeg skal flytte!

Har du planer om å flytte til eller i Oslo denne høsten?

Fungerende boligdirektør Elin Ø. Birketvedt i SiO har følgende råd for å øke sjansene for studentbolig:

- « Vær tidlig ute.
- « Velg ønsket innflyttingsdato i en annen måned enn august.
- « Søk på de største studentbyene, som Kringsjå, Sogn og Bjølsen, i tillegg til å legge til «uspesifisert bolig» som en av alternativene. Grünerløkka, St. haugen og Majorstua er særlig populære, så der er det vanskeligere å få plass.

Følger du disse rådene, er sjansen større for at du får bolig hos SiO. De anbefaler i tillegg å søke på det private markedet. Skogheim fra Utleiemegleren har følgende råd:

- « Gjør deg kjent med området du ønsker å leie i.
- « Ha en bolig-CV med hvem du er og hva du skal studere. Da er det lettere for utleier å huske hvem du er, og til slutt da velge deg.
- « Det viktigste er at du gir et godt inntrykk til utleier. Begynn å intensivere boligsøket rundt påske hvis du skal ha bolig fra august.

Varsler økning i august

Også leieprisene til studentboligene eid av (SiO) forventes å øke. De har til sammen 8629 boliger, fordelt på singel-, par- og familieboliger. Prisene strekker seg fra 3473 over 9000 kroner.

Men 1. august kommer SiO til å øke leia for studentene «for å ta hensyn til generell prisvekst i samfunnet». Det melder de på sine nettsider.

I studentbyen åtte timer lenger nord har de valgt å holde prisene nede. Boligdirektør i Studentskipnaden i Trondheim (SiT) Lisbeth Glørstad Aspås sa tidligere i februar at de velger å ta grep for å for å hindre at de høye prisene treffer studentene.

«Vårt inntrykk er at studentene har fått trangere økonomi. Vi har et samfunnsansvar for å sikre at alle har råd til å studere», sa Glørstad Aspås til Klassekampen.

Birketvedt ønsker ikke å si hvor mye leia kommer til å øke hos SiO før beboerne har fått beskjed.

«Ny leiepris fra 1. august vil være høyere enn i dag, men under det konsumprisindeksen tilsier. Prisene er satt for å dekke inn økte kostnader SiO har, og vi gjør det vi kan for å holde gode leiepriser også i dyrtid som nå», skriver Birketvedt i en e-post til Universitas.

universitas@universitas.no

Fikk feilmelding om tapt studierett

Flere studenter ved Det samfunnsvitenskapelige fakultetet ved UiO fikk melding om at de mistet studieretten. – Det var ikke den beste morgenkvisten, sier førsteårsstudent Alexander Skinnarland.

Feilmelding

tekst Saga Eline Jonsson Hoff

– Jeg våkna opp og sjekket som vanlig telefonen min. Så ser jeg at jeg har fått en mail med varsel om at jeg har mistet studieretten.

Alexander Skinnarland innrømmer at det ikke var den mor-

somste mailen å våkne til.

– Det var ikke den beste morgenkvisten.

Statsvitenskapstudenten er ikke den eneste. Forrige uke fikk flere studenter ved det samfunnsvitenskapelige fakultetet (SV) ved Universitetet i Oslo (UiO) en mail med emnefeltet «Varsel om inn- draging av studierett».

«Så langt vi kan se, har du fravær uten permisjon fra programmet dette semesteret. (...) Studieretten din kommer derfor til å bli inndratt (...)

, står det videre. Universitas har sett mailen.

Førsteårsstudent Skinnarland ble satt ut:

– I alle fall som student på første året, og når jeg ikke har erfaring med SV-info fra før av, sier han og legger til at han av stress ringte sin eldre søster som også studerer statsvitenskap for å spørre om han nå blir utvist.

Feil i systemet

Semestervis sender fakultetet ut

en rutinemessig e-post til studenter som står i fare for å miste studieretten som følge av fravær uten permisjon.

Direktør ved Avdeling for Studieadministrasjon Hanna Ekeli ved UiO bekrefter at det ble sendt ut e-poster til studenter dette ikke gjaldt. Det er kun SV-fakultetet som er berørt feilen.

«Grunnet en feil i student-systemet FS ble denne e-posten imidlertid også sendt ut til noen studenter som ikke skulle mottatt den. Denne feilen ble rettet opp raskt og ingen andre fakulteter er berørt.»

Kort tid etter at fakultetet opp-

daget feilen, ble det sendt ut en ny e-post der feilen ble rettet opp, og studentene ble bedt avvente riktig informasjon.

Skinnarland slipper dermed å bli kastet ut av universitetet.

– Men det er litt prekäert at mailer som inneholder alvorlige beskjeder som dette blir sendt ut feil, sier Skinnarland, som legger til at han har alt på sitt rette:

– Jeg har betalt semesteravgift og meldt meg opp til eksamen, så jeg er forberedt, ler Skinnarland avslutningsvis.

universitas@universitas.no

klimareddaktør: **Karen Fosse Rosness**
kfosness@gmail.com 991 61 645

KLIMA

Lan Marie Berg nominerer klimaaktivister til Nobels fredspris

Den ugandiske klimaaktivisten Vanessa Nakate (26) var nylig i Norge for Norad-konferansen, der hun benyttet muligheten til å kritisere Norges petroleumspolitik. «Norge sier at dere skal være klimaledere, men samtidig fortsetter dere å lete etter mer olje og gass. Dere er hyklere», sa Nakate til VG. Like etter ble det annonsert at Lan Marie Berg, stortingsrepresentant for MDG, nominerte Nakate til Nobels fredspris. Berg legger vekt på at Nakate har vært særlig opptatt av å vise hvordan det å stoppe klimakrisen er viktig for å utrydde sult og fattigdom, og oppnå likestilling for kvinner over hele verden. Berg nominerte også svenske Greta Thunberg (20), og uttaler at begge klimaaktivistene taler på vegne av en hel generasjon. «Begge to begynte å demonstrere alene utenfor parlamentene i Sverige og Uganda, men har inspirert millioner til å bli med», sa Berg ifølge NTB. *ESS*

Rekordmange vegetarianere

Antall vegetarianere og veganere i Norge har økt fra 7 til 11 prosent fra 2021 til 2022. Det tilsvarer en økning på 36 prosent. Samtidig sies det at 35 prosent av vegetarianere mellom 18 og 29 år, ikke har droppet kjøtt for å minske klimaavtrykket sitt, skriver avisen Nationen. De finner i stedet motivasjon andre steder, noe som har gitt oss nye begreper for «kjøttfrie» dietter, som kommer i tillegg til allerede kjente pescetarianere og fleksitarianere. Et eksempel er «social omnivore», de som ikke spiser kjøtt hjemme, men tillater seg å fråtse i kjøttdisken utenfor husets fire vegger. Det passer kanskje best for dem med lav selvdisiplin og et mer avslappet forhold til klimaavtrykket sitt? Så har vi «freeganism», som betegner de som kun spiser mat som er kastet i søpla. Paradoksalt nok er dette også den eneste dietten som ikke er lovlig å gjennomføre. Fordi mat som kastes av butikker, formelt sett fortsatt anses som butikkens egen eiendom. *EU*

Matkasteloven kommer!

Regjeringen startet denne uken utredning av en norsk matkastelov. Samtidig som dagligvarekjedene presser matprisene opp, kaster de 30.000 poser med spiselig mat hver dag. Tallene er lagt frem i en rapport av Norsk institutt for bærekraftsforskning. Hvis man legger til avfall fra norske husholdninger og matvareprodusenter, tilsvarer dette en halv million tonn mat i året. Regjeringens uttrykte plan er å halvere dette tallet innen 2030. NHO har stilt seg kritisk til en slik regulering. De mener at bransjeavtalen matindustrien har hatt til nå, fungerer godt nok. Tallene som måler nedgang i matsvinn de siste årene går derimot ikke i deres favør. Det er Fremtiden i våre hender som har stått i bresjen for å fremme en matkastelov. Anja Bakken Riise, leder av Framtiden i våre hender, sier i et intervju til Nettavisen at hun mener vi trenger en lovreguleringen for å nå målet regjeringen har satt seg. *TV*

Humaniora + bæ

Maler Blindern grønn: Viserektor for klima, miljø og tverrfaglighet ved UiO Mette Halskov Hansen er i full gang med å implementere universitetets klimaplaner.

UiO har satt humaniorafag sammen med et miljøperspektiv. Det viser seg å være en god match.

Bærekraftstrategi

tekst & illustrasjon Emilie Kaland Lindseth

For ganske nøyaktig ett år siden vedtok universitetsstyret UiOs første klima- og miljøstrategi. Strategien, som bærer tittelen «Kunnskap – ansvar – engasjement: For en bærekraftig ver-

den», har som overordnet mål at UiO skal føre an i miljøarbeidet gjennom å være en rollemodell for andre institusjoner, både nasjonalt og internasjonalt, frem mot 2030. Et av de mest omdiskuterte tiltakene handlet om integrering av bærekraftstematikk i alle utdanningsløp ved UiO, som var begrunnet i universitetets ansvar for å utdanne innovative og fremtidsrettede samfunnsborgere.

Miljøhumaniora på fremmarsj

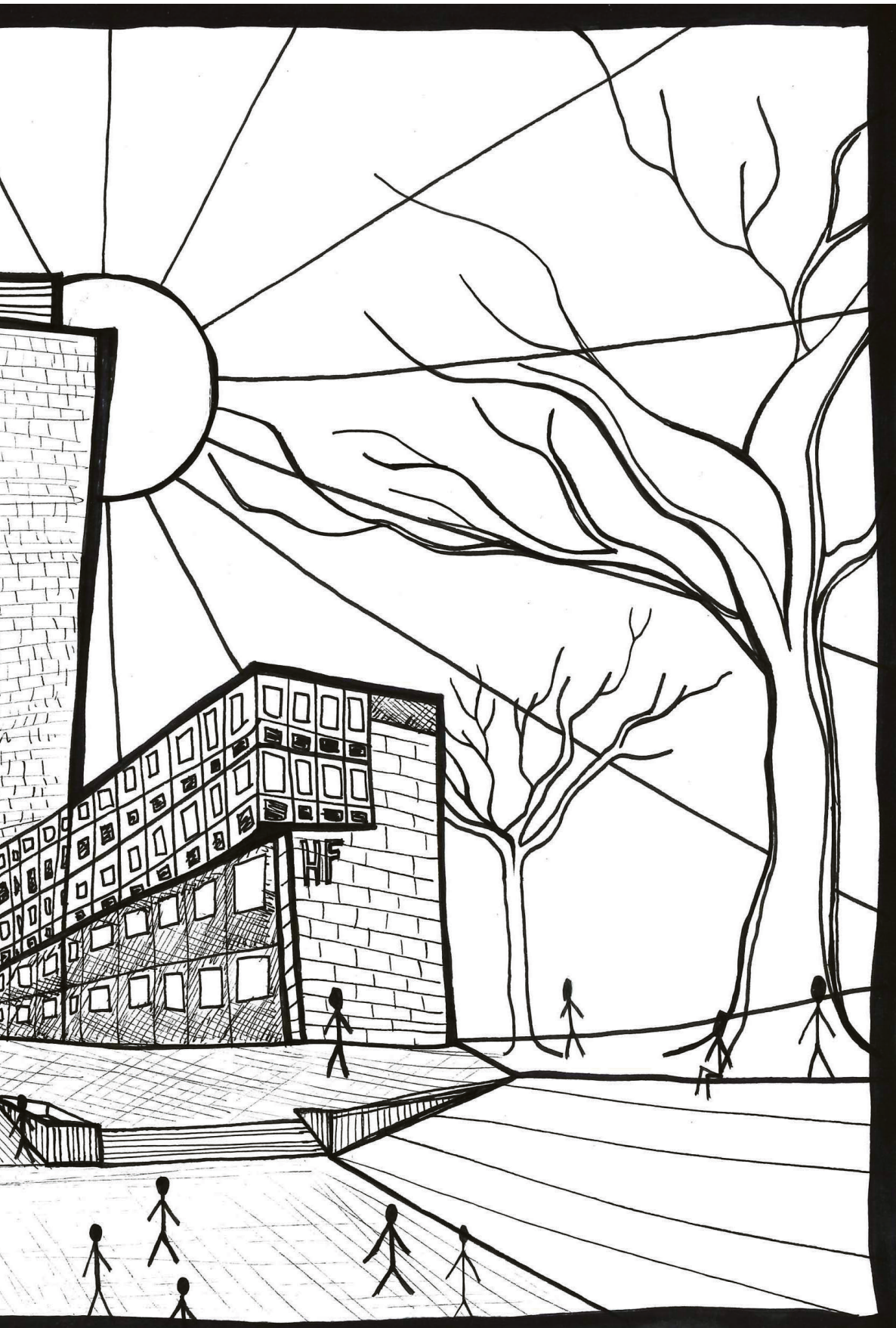
Siden klima- og miljøstrategien ble vedtatt, har bærekraft blitt integrert i flere studieretninger ved humanistisk fakultet. Et eksempel er den nyooprettede 40-gruppen i bærekraftstudier. Her kan studenter velge mellom å studere bærekraft gjennom

perspektiver fra blant annet musikkteori, idehistorie, medievitenskap, litteratur og filosofi.

En av de som har valgt å benytte seg av denne muligheten, er Ida Marie Kleiberg, som går årsstudium i filosofi. Dette semesteret tar hun miljøfilosofi, som er et av emnene som tilbys i 40-gruppen om bærekraft. Før Kleiberg begynte på Blindern i høst hadde hun ingen forventninger om at bærekraft skulle være en del av filosofistudiet, og hun forteller at hun ble positivt overrasket over tilbudet.

– Det er veldig spennende, fordi emnet setter ord på noe jeg tidligere bare har hatt en opplevelse av – en følelse av urett og at jeg må gjøre noe, sier Kleiberg om klimaendringene.

Bærekraft = sant?

a- og miljøstrategi.

Det har vært en reise for humaniora å finne sin plass i bærekraftsdiskusjonen

Gunn Enli, prodekan ved Det humanistiske fakultet ved UiO

Kleiberg er selv aktiv i Extinction Rebellion og forteller at gjennom å studere bærekraft fra et filosofisk perspektiv, har hun forstått at det er mange som deler denne opplevelsen med henne.

– Et argument som ofte blir brukt mot oss i miljøbevegelsen, er at vi ofte lar oss styre for mye av følelser. Det blir nesten antydning at vi ikke har et grunnlag for å gå så hardt ut som vi gjør, sier Kleiberg.

Selv om Kleiberg bare har hatt faget i 3 uker, har hun allerede lært mye om hvilke teoretiske argumenter som har blitt brukt for å forsvare naturen opp gjennom tidene. Det har ført til at Kleiberg får flere knagger å henge klimaengasjementet sitt på. I tillegg synes hun at emnet har gitt henne et mer helhetlig syn på filosofi, og da spesielt etikk og moralfilosofi.

– I den tradisjonelle filosofiske

etikken er spørsmål om hva som er rett og galt kun basert på mennesker. Miljøfilosofi utfordrer dette synet ved å gi naturen egenverdi, forteller Kleiberg.

Bærekraft angår alle

Det er en tydelig økning av antall studenter som har valgt å inkludere miljøperspektiv i studiene sine. Det kan man se på hvor mange flere studenter som har valgt å inkludere bærekraftstematikk i oppgavene sine. En av studentene som har gjort dette, er Ingvild Swane, som nylig leverte master i nordisk litteratur. I masteroppgaven analyserte hun barnebøker fra FNs bærekraftsbibliotek med et tverrfaglig bærekraftsperspektiv. For Swane var det personlig engasje-

Undervisning om bærekraft er et forsøk på å møte unge menneskers økende bekymring for fremtiden

Mette Halskov Hansen, viserektor for klima, miljø og tverrfaglighet ved UiO

mentet avgjørende for valg av tematikk. Hun synes at det er viktig at bærekraft skal inn på agendaen i alle fagfelt, da dette er nødvendig for å forberede oss på å leve i en verden konstant forandring.

Men selv om Swane har satt pris på muligheten til å få skrive om noe hun selv synes er viktig, forklarer hun at dette også kan gjøre det vanskeligere å holde seg nøytral i hvordan man tilnærmer seg temaet. Siden klimaendringer er et følelsesladet tema for mange unge, understreker Swane at det er nødvendig at universitetet gir studenter kunnskap og gode verktøy for å utføre tverrfaglige analyser hvor man kombinerer bærekraft med perspektiver fra eget fagfelt.

– Det er viktig at bærekraftstematikk ikke blir noe man smykker seg med i ulike fagfelt, for å kunne klappe seg selv på skuldra og tenke at nå har man bidratt, understreker Swane.

Bærekraftssertifikat på 20 stp

– Ambisjonen om å gi alle studenter ved UiO muligheten til å følge undervisning om bærekraft er et forsøk på å møte unge menneskers økende bekymring for fremtiden, sier viserektor for klima, miljø og tverrfaglighet ved UiO, Mette Halskov Hansen. Hansen forteller at de har fått tydelige signaler fra studenter om hvor viktig det er å inkludere et miljøperspektiv i undervisningen.

Selv sitter Hansen med øverste ansvar for implementeringen av den nye klima- og miljøstrategien. Hun kom nettopp hjem fra den årlige bærekraftskonferansen i Bergen, der deltakere fra over hundre land var samlet for å diskutere global ulikhet i det grønne skiftet. På spørsmål om hvordan arbeidet med UiOs første bærekraftstrategi har gått så langt, svarer Hansen at hun er veldig fornøyd med hva universitetet har fått til.

Hansen forteller at de blant annet har en tiltaksplan med over 70 punkter, som de er i full gang med å implementere. Et av tiltakene, som kommer høsten 2023, er å gi alle bachelorstudenter ved UiO muligheten til å ta et såkalt bærekraftssertifikat. Det kommer i form av en emnegruppe på 20-studiepoeng, der studenter kan velge mellom fag fra ulike disipliner. Hansen forteller at i disse fagene vil det være stort fokus på tverrfaglighet, forskning og praksis.

Nye briller å se med

I forkant av vedtaket om strategien, var det mye debatt blant

ansatte på UiO. En av de som var skeptiske og fryktet at bærekraft ville få en påtvinget og unaturlig plass i fagene, er prodekan ved Det humanistiske fakultet Gunn Enli. Enli uttalte bekymring for at å tvinge bærekraft inn på pensum kunne det oppleves som kunstig for både studenter og undervisere. I et intervju med Khrono i september 2021, sa hun at bærekraftsperspektivet kunne bli redusert til «et punkt på en sjekklister» og at det «ikke [er] noe mål i seg selv at alle skal bli en type endringsagenter». Når Universitas snakker med Enli, har hun derimot endret mening om saken.

– Reaksjonen på målet om at bærekraft skal inn i studiene, har gått fra «Hjelp, hva gjør vi med dette?!» til å bli en inspirasjon for endring og fornyelse. Jeg må jo si at jeg er mer positiv til målsetningen i dag enn for ett år siden, sier Enli.

Nå er Enli en av flere som jobber med å overføre tiltakene fra universitetets klima- og miljøstrategi til humaniora. For å unngå at bærekraft oppleves som en byrde på professorer og studenter, har Enli og resten av HF-fakultetet tatt flere steg. Blant annet har de sammen diskutert hva som burde være humanioras rolle i bærekraftsdebatten, og hvilke emner temaet er mest relevant for. Fokuset har vært å identifisere faglige gevinster av bærekraftsperspektivene, i tillegg til å oppmuntre og bistå de som har en interesse for temaet med å utvikle emner og finne nye vinklinger, forteller hun.

– Det har vært en reise for humaniora og HF-fagene for å finne sin plass i bærekraftsdiskusjonen. Vi har gått gjennom en prosess der mange først tenkte at bærekraft kanskje ikke er like relevant for alle våre fag, til å finne interessante linker i samspill med våre fagmiljøer, sier Enli til Universitas.

Som professor i medievitenenskap, trekker Enli frem medier og kommunikasjon som et eksempel der endringen har vært fruktbar. Der vier de nå mer oppmerksomhet til hvordan mediebransjen bidrar til å skape en forbrukskultur gjennom annonser og reklame.

– Bærekraftsperspektivet har gitt det humanistiske fakultetet nye briller å se på egne fag med, og det har bidratt til faglig innovasjon. Det har ført til at vi har kommet frem til nye problemstillinger som vi kanskje har oversett tidligere, forteller Enli.

DEBATT

debattredaktør: **Ulrik Alver Solli**
ulrikaalversolli@gmail.com 410 70 276

KJØR DEBATT

Hete tips om debatter i andre redaksjoner

Ah, precis!

Universitas' debattseksjon består av en eventyrlysten bukett, og denne uken har vi derfor reist vekk fra trygge Norge og ut i det store ukjente. Vi har med andre ord sjekket ut tilstandene i vårt naboland, landet med navn Sverige. Og utlandet skuffer ikke: *Karlstads Studenttidning* byr nemlig på følgende sjelerystende overskrift: «Fler studenter på gymmet etter nyår».

HVA?? Vi sliter med å ta inn over oss det vi leser. Hittar studenterna gymmet?? Dette må vi til bunns i. Umiddelbart danner vi oss noen mu-

lige forklaringer på dette høyst oppsiktsvekkende faktum. Har svenskene nå omsider innsett at Erdogan ikke akter å innlemme dem i NATO, og derfor bestemt seg for å ruste opp på egen hånd (klonk)? Nysgjerrigheten er i ferd med å ta knekken på oss.

Heldigvis slipper vi å undre oss lenge. Økningen i vektloftende studenter har nemlig en høyst naturlig forklaring: «På Nordic Wellnes Campus beror økningen på att studenterna kommer tillbaka till Karlstad efter ledighet och tentaplugg». Ah, precis. Sensasjonelle nyheter dette, eller? Kjør debatt!

Og sånn går no dagan...

Vettskremte av de svenske tilstandene, vender vi atter tilbake til Norge. Dessverre har svippturen innom söta bror etterlatt oss med varige men i form av en ukuelig rastløshet. Vi hopper derfor på første Widerøe-fly og tar turen nordover.

Det vil si, vi har vært en tur innom *nettopp.nord.no*, journaliststudentene ved Nord universitets egen lekegrind. Og hva kan man si? Nordlendingene byr på morbid lesning; det første som møter oss er nemlig en overskrift som informerer om at «Salten-mann» har voldtatt sin egen datter. Litt av en start. Lettere sjokkert scroller vi derfor raskt nedover siden, uten at

det viser seg å være stort til hjelp: Litt lenger nede informeres vi nemlig om mer av det samme: «Mann er tiltalt for voldtekt og incest av sin to år gamle datter». I herrens navn og dager... Forfjamsede (og lettere kvalme) føler vi et desperat behov for å komme oss vekk, vi søker derfor dekning i debattseksjonen. Her fortelles vi at «Nordland er fylket i Norge med den kommunen hvor flest ungdomsskoleelever forteller at de drikker jevnlig» (et merkelig debattinnlegg, men la gå). Akkurat. Ubegrepet gir slipp, verden er igjen slik vi trodde den var.

En nordlandspils til meg, takk!

Ukas tvitringer:

mr fjert @mr_fjert

det kommer en tid i hver manns liv der han får en vill og ubegrunnet nysgjerrighet over Einar Gerhardsen

Jo tidligere, jo bedre...

Jens Håkon Slettemark Birkeland @jens_hakon

Forby brenning av nynorsk ordliste

Av og til er det nødvendig med politiske strakstiltak

lurt smil @nostalisa

Lurer på hvor de fra barneskolen som brukte en Vinmonopolet-pose som gymbag er i dag

Noen spørsmål blir stående ubesvarte

Debattregler i Universitas

Vil du få din mening på trykk i Universitas?
Send innlegget ditt på e-post til

debatt@universitas.no

Typiske innlegg er mellom 1500 og 2000 tegn, inkludert mellomrom. Lengre innlegg kan vurderes i noen tilfeller

- Vi trykker ikke innlegg som har vært på trykk i andre aviser, eller som er hatske og trakasserende
- Vi tar oss retten til å forkorte innlegg
- Frist for innsending av innlegg er søndag kl. 17
- Legg ved et portrettfoto av deg selv i e-posten

ILLUSTRASJON: ADRIAN HEGGEM MISFJORD

Lyst på mer øl?
Spis opp maten!Inger Anne Krokeide,
Framtiden i våre hender Oslo studentlag

I snitt kaster hver nordmann 40,3 kg mat i året. Det tilsvarer omtrent 2600 kroner rett i søpla. Eller 26 pils ute på byen. Matvareprisene stiger, og studentøkonomien blir mer og mer skranten. Likevel er det penger å spare.

Hver femte handlepose går rett i søpla. De unge voksne mellom 19 og 26 år er blant dem som kaster mest. Studenter har dermed et stort forbedringspotensiale når det kommer til forhind-

ring av matsvinn. Forhindring av matsvinn er ikke bare bra for lommeboka. Det er også skikkelig bra for klimaet.

Globalt utgjør matsvinn omtrent 8-10 prosent av verdens klimagassutslipp. Ved å bli flinkere til å ikke kjøpe mer enn man trenger, bruke sansene for å se om maten er spiselig og planlegge, kan man dermed

spare både penger og klimagassutslipp. Best før betyr absolutt ikke dårlig etter. Noen litt slitne gulrøtter kan bli til en digg gulrotsuppe, og pengene du sparte på å bruke det du hadde kan du bruke ute på byen. Eller noe annet gøy. Eller til sparing til bolig, om du heller er av den fornuftige typen.

Forhindring av
matsvinn er ikke
bare bra for lom-
meboka. Det er
også sikkelig bra
for klimaet

Regjeringspartiene
Senterpartiet, Arbeiderpartiet og støttepartiet Sosialistisk Venstreparti har startet utredningen med å få en matkastelov på plass. Det blir matkastelov i 2024! Dette er kjempeviktig for å redusere matsvinnet i Norge og gjøre aktørene i matvarebransjen ansvarlige.

Likevel er det forbrukeren som utgjør den største enkeltposten når det kommer til matsvinn. Om lag 48 prosent av matsvinnet skjer hos forbruker. Derfor bør vi starte med å redusere matsvinnet selv, til vi venter på at en matkastelov er på plass.

debatt@universitas.no

Konspirasjonsteorier? Nei, takk.

Våpendebatten

Tord Magnus Dyrkorn, idé- og debattredaktør i Universitas

I forrige utgave av Universitas gikk Daniel Hesby Hansen ut med et svar på undertegnedes kommentar fra forrige måned. Han unnviker nærmest akrobatisk hovedpoengene mine i svaret sitt. La meg bryte det ned ytterligere:

Jeg ønsker meg en mer etterrettelig våpendebatt.

For det første er ønsket mitt, helt eksplisitt, en debatt – ikke én enkelt konklusjon eller standpunkt basert på objektive «sannheter».

Jeg skriver nettopp at akademia må gjøre det akademia kan best, altså ta sin rettmessige plass i debatten, slik at det blir en så mangfoldig og aktiv debatt som mulig, med så få faktafeil og misforståelser som mulig.

Deretter er det opp til enhver å innta det standpunktet han eller hun måtte synes passe. Hansen skriver selv at normativitet er sentralt i slike debatter. Det er helt korrekt, men den normativiteten må bero på en debatt uten misforståelser, konspirasjonsteorier og løgn.

Hvilket tar meg til det neste poenget i ønsket mitt. I ønsket om en mer etterrettelig våpendebatt, ligger det et premiss om at våpendebatten hittil har vært preget av uetterrettelighet. Det vil si argumenter og

utsagn som *ikke* er til å stole på – som ikke har røtter i virkeligheten.

Hansen synes det er forstemmende når jeg antyder at enkelte stemmer i debatten i praksis fungerer som Putins medløpere.

La meg gjøre det klart: Det er ikke anti-våpenstandpunktet som gjør at enkelte våpenmostandere fortjener stempelet som Putins medløpere. Det er konspirasjonsteoriene deres om de våpengivende landenes interesser og intensjoner, og om Natos overordnede mål.

Joakim Møllersen antydte at det er Natos ønske at krigen skal vedvare så lenge som mulig.

Marielle Leraand sa eksplisitt at krigen i

Ukraina først og fremst er Vestens krig, ikke ukrainernes egen overlevelseskamp.

Er det urimelig å mene at påstander som dette hjelper Putins agenda?

Virkelighetsoppfattelsen til Møllersen og Leraand (ikke deres våpenstandpunkt) utgjør en marginal del av det norske folk, og er dermed foreløpig ubetydelig. Men konspirasjonsteorier og ideologier bygget på konspirasjonsteorier, spres som ild i tørt gress i perioder med konflikt og krig, når samhold og solidaritet blir satt på prøve.

Derfor er det helt på sin plass at krefter fra akademia gjør sin plikt, og avklarer hva som er fakta, hva som er teorier og hva som er ren løgn.

debatt@universitas.no

Leve lavkulturen!

Petit

Johannes Nyborg, baksideredaktør i Universitas

Jeg møtte dem idet jeg tok mine første steg inn i akademia. Utafor nabobyggene sto de tett i tett med hver sin sigg i kjeften og ei gammel slitt bok i hånda. Vokterne av litteraturen og den høykulturelle elite på campus. Jeg snakker selvfølgelig om HF-folket. Jeg ble umiddelbart slått av ærefrykt, før den simple frykt tok over.

Jeg så sjøl med mine egne øyne hvordan de påvirka resten av Blindern folket også. Både SV-studenter og Mat.Nat-studenter satt på ulike spiserier med rare bøker uten bilder på forsida. Det tok ikke lang tid som

student før jeg tok en fryktelig beslutning: For å kunne kalle meg skikkelig Blinderngutt måtte også jeg bli høykulturell. Jeg ville passe inn og bli som alle de andre.

Starten var brutal, og jeg gikk inn på alle biblioteker jeg passerte i håp om å finne noen sære bøker. Teaterkort ble anskaffet, og jeg begynte å lete etter billige operabilletter. Før ei melding (heldigvis) tikka inn. «Blir du med å se match i kveld?»

Her var det ikke snakk om en opera ved navn *Match*, ei heller en sosialrealistisk russisk film fra sovjet-tida. Det var snakk om fotball, ikke fotball på stadion, men fotball på TV. Engelsk Premier League strømmet fra ei nettside som sporadisk meddelte at det fantes single kvinner i området mitt. *Mat-*

chen ble ikke akkompagnert med utenlandsk vin og fin mat, nei, på bordet sto kun billig øl, saltstenger og slapp frossenpizza. Jeg forsto hvilken verden jeg egentlig tilhørte.

For det lavkulturelle er deilig, og ja, jeg mener deilig. Sport på TV, teite komedier på Netflix, P3-meninger og poesi av Trygve Skaug. Det må da *værra* lov å digge det også. Jeg klarer kanskje ikke ha en meningsfull samtale om litterære krefter på slutten av det 18. århundre, men jeg nyter mye heller *Brexit-fotball* og langrennsgull til Norge.

Misforstå meg rett, jeg prøver ikke å gå til angrep på HF-folket. Jeg vet at de kan knuse meg med sine velformulerte ord og store jakker. Jeg vil bare foreslå tanken om at en

Både SV-studenter og Mat.Nat-studenter satt på ulike spiserier med rare bøker uten bilder på forsida

kultur kanskje ikke er bedre enn en annen.

Så kan jeg kanskje bare navnet på to russiske forfattere. En og en halv for å være presis. I alle fall en, tror jeg. Men jeg er søren meg kulturell!

debatt@universitas.no

Øyeblikket

av Matilde Sunde Solsvik

Tosomhet: Vil du være min valentin?

Ukas sitat:

— La meg forklare: Hvor mange studenter kjenner ikke du som klager på dyr mat, men som fortsetter i nøyaktig samme tralt som tidligere?

Magnus Laundal i Studvest har gått lei av studentenes syting.

KULTUR

kulturredaktør: **Sofie Kristine Flydal**
sofieksf@gmail.com 467 83 024

FRAVÆR SETTER GRENSE FOR FRAMTIDEN:

Må hoppe av studiet fo

På utkikk: Martine Stenseth (19) speider etter muligheten til å komme seg inn i scenekunst-bransjen. Bårdar, hvor hun går, står i veien for fremtidige prosjekter.

Skuespillerstudiene i Oslo opererer med fraværskrav, som gjør det vanskelig å takke ja til oppdrag på siden. – Si ja til den rollen, oppfordrer likevel rektor ved NSKI Øyvind Frøyland.

Fraværsgrensa

tekst Armann Kippersund
foto Tobias Schildmann Mandt

Den jevne Oslo-studenten har allerede slitt av seg tastefingerne i søket etter studierelevant erfaring. Ved enkelte av hovedstadens

scenekunst-høyskoler, lyder en helt annen tone. Her går flere studenter glipp av relevant arbeids erfaring, til fordel for obligatorisk oppmøte på sine respektive høyskoler.

Tidligere i år kunne Munch-aktuelle Alfred Ekker Strande fortelle at fraværsgrense ved Tea-

terhøgskolen gjør det vanskelig for studenter å takke ja til større skuespillerjobber.

– Fraværsglene er strenge, og selv med yrkesrelevant arbeid får man ikke alltid godkjent fravær, sa han til Universitas i begynnelsen av februar.

Hvis dette stemmer, hvordan ser situasjonen ut på hovedstadens scenekunst-høyskoler? Universitas så seg nødt til å kartlegge hvordan studentene opplever fraværordningen.

De som ansetter ser jo på det du gjør på scenen, ikke på hvor du har gått på skole

Martine Stenseth (19), student ved Bårdar

Studie versus erfaring

Martine Stenseth (19) går førsteåret på musikkteater ved Bårdar. Hun er innstilt på å få seg opp og fram i scenekunst-bransjen, og mener fagskolen er det perfekte springbrettet. Tilstedeværelses-

kravet ved Bårdar, derimot, opplever hun som et hinder. Kravet innebærer at studenten plikter å ha 85 prosent tilstedeværelse for å få vurdering i emne. Dette vil i praksis si en 15 prosent fraværsgrense.

er skuespillerjobber

på hvitt at man gjorde noe relevant mens man var borte fra studiet.

Travel studiehverdag

Skal man tro Stenseth, er det en travel tilværelse på musikalskolen. Hun forteller om flere som har prosjekter på siden av studiene, og enkelte som i tillegg har en mer vanlig jobb – for pengenes skyld.

Travel forblir et nøkkelord i Universitas' jakt etter skuespillerstudentene. Flere må avlyse intervjuer grunnet arbeidsmengdene på studiene.

Vi får til slutt kontakt med noen av studentene som nå går førsteåret på Teaterhøgskolen (Khio). Over en melding de har formulert sammen, sendt fra Eline Torsdatter Karijord (23), viser de til den kollektive intelligensen de opparbeider seg.

«Det er ingen av lærerne eller administrasjonen som sier hvilke jobber du kan/ikke kan ta, men vi har 20 prosent fraværsgrense og det du gjør med de 20 prosentene er opp til deg selv».

Videre nevner studentene hvordan det er viktig for dem å møte opp, siden de bare er ti stykker i klassen, og hver og en av dem er viktige for høyskole-prosjektene.

«Vi går her i 3 år, og ønsker å prioritere dette løpet. Vi tenker egentlig ikke over hvilke eventuelle jobber vi kan eller ikke kan ta utenfor skolen».

På spørsmål om hva som veier tyngst av en fullført bachelorgrad og erfaring fra en oppsetning, kan Karijord fortelle at det for henne er graden som er viktigst.

«Jeg har forståelse for at andre tenker annerledes, men der jeg er nå er akkurat der jeg ønsker å være, og drømmer egentlig ikke om en rolle i et prosjekt som går utover skolen», skriver hun.

Tilbake til fraværet. Det er nemlig ikke noen nasjonal regulering over hva som er greit av fravær og obligatorisk oppmøte i høyere utdanning. De forskjellige institusjonene har derav forskjellige regler.

Vil ha en oppmøtekultur

Jørn Mortensen er dekan på School of Arts, Design and Media, som tilbyr bachelor i skuespill, dansekunst og musikkteater. Bachelor i skuespill var tidligere et program på Westerdals, men siden oppkjøpet av Westerdals i 2017, er alle kunst- og designprogrammene blitt del av porteføljen Høgskolen i Kristiania (HK). Skuespillerstudiet på HK har en

ordning som viker noe fra både Khio og Høgskolen NSKI.

– Vi opererer med 20 prosent fraværsgrense første år. Det er for å sørge for at alle er til stede, slik at vi kan bygge opp en god samarbeidskultur.

Videre kan Mortensen fortelle at det på andre og tredje år ikke er noe fraværsgrense. Kunst- og designfagene – og særlig kunstfagene – er i stor grad kollektive øvelser, så det faglige innholdet forutsetter likevel at studentene er til stede.

– Det blir ikke noe «Romeo og Julie» hvis Romeo ikke er med, for å si det sånn. Vi satser derfor på at vi har bygget opp en kultur hvor man verdsetter å møte opp.

– Ensemblet må fungere

Selv om det kan virke som yrkeslivet som scenekunstner ikke vil vente på seg, understreker Stenseth likevel at utdanningen er verdifull. Bårdar lærer ikke bare bort selve scenekunsten, men øg kunsten om hvordan man kommer seg inn i bransjen, med fokus på blant annet audition, hvilket Stenseth beskriver som «et bitte lite nåløye».

– Så når tilbudene først kommer, så er det jo der vi burde satse for å få en karriere, sier Stenseth og stiller seg kritisk til det hun opplever er en for rigid fraværsgrense ved Bårdar.

Avdelingsleder og kunstnerisk leder ved Bårdar Hilde Haugan forklarer at ordningen er til grunnnet hvordan studiet er bygget opp.

«Studentene (og senere som profesjonelle utøvere) jobber sammen i ensembler og grupper», skriver hun i en e-post til Universitas.

Det hun kaller en tilstedeværelsesordning, og ikke en fraværsgrense, krever at studentene møter opp på 85 prosent av undervisningen.

«På scenen har man ikke bare ansvar for egne ferdigheter, men også for at ensemblet som helhet skal fungere», skriver Haugan, som også peker på at tilstedeværelse og repetisjon er viktig for å gi studentene gode nok ferdigheter knyttet til blant annet bevegelse og stemme.

At studentene lærer seg å jobbe sammen, mener hun dessuten er viktig for fremtidige jobber på teatre og i kompanier.

– Ta rollen og fraværet

Også NSKI (tidligere Norsk skuespillerinstitutt) har en satt fraværsgrense. Det kan rektor Øyvind

Frøyland fortelle. Han mener at det til tider kan oppleves som «en kabal, som ikke alltid går opp».

– Alle høyskoler operer med fravær, men hva fraværsgrensen er på, varierer fra institusjon til institusjon. Hos oss er fraværsgrensen på 19,999 prosent alle tre årene, for alle studiene. For oss er det viktig å formidle til studentene at oppmøte er 50 prosent av jobben!

Og hva råder Frøyland en student til å gjøre dersom de får tilbud fra et større prosjekt?

– Ta den rollen! Og som følge, ta det fraværet.

Så enkelt er det likevel ikke. NSKI kan tilby permisjon fra studiet dersom et større prosjekt skulle melde seg, og i mindre tilfeller med samordning og tilpasning, kan Frøyland fortelle.

– Vi hadde en student her som fikk tilbud om en rolle fra en større serie, men rollen var såpass omfattende at det ikke gikk overens med studiene. I et sånt tilfelle var ikke permisjon tilstrekkelig.

Erfaringen trumfer

Det stilles også strenge krav til hva som regnes som relevant arbeids erfaring.

– Å løpe med kaffe er ikke sett på som relevant arbeidserfaring. Så vi satser på å følge opp, og eventuelt regne om noe av erfaringen studentene gjør seg på prosjektet til studietid. Dette vil si å samordne med noen av kursene, slik at det ikke regnes som fravær, forteller Frøyland.

Han deler synspunkt med Martine Stenseth når det gjelder viktigheten av yrkesrelevant erfaring, og at dette også er sentralt på NSKI. Men hva veier tyngst?

– Det er viktig for oss at studentene lærer hvor viktig det er å møte opp, samtidig som vi ønsker at studentene skal kunne ta de prosjektene som de får tilbudt. Vi prøver langt på vei å samkjøre med de relevante aktørene.

Og det er tydelig hva Martine Stenseth hadde gjort, hadde hun fått tilbud om en rolle i en større teaterproduksjon.

– Selvfølgelig hadde jeg tatt den. Og det er jo vanlig, slik jeg opplever det, at man begynner å få tilbud allerede andre året. Både oppsetningen «Cats» og «Jul i Blåfjell» hadde med seg studenter fra Bårdar, avslutter Stenseth.

universitas@universitas.no

– Studiet er veldig interesserdrevet, det er jo privat, og innretta mot scenekunst. Det er ikke som om noen skulker, og det var jo på grunn av skulk man innførte fraværsgrense i videregående.

Stenseth forklarer videre at alt av fravær regnes under samme fraværsgrense, og at prosjekter ved siden av ikke blir regnet som godkjent.

– Hva veier tyngst av en fullført bachelorgrad og erfaring fra en oppsetning?

– Definitivt erfaring. De som ansetter ser jo på det du gjør på

scenen, ikke på hvor du har gått på skole.

Stenseth mener at fraværsgrensen står i veien for det hun tenker er essensen av utdanningen, nemlig å klargjøres for landets scener.

– Alt av fravær teller under samme grense. Det er ikke noe forskjell på om det er et prosjekt, om du er syk eller andre ting. Her skulle jeg ønske det var mulig å kunne ha relevante prosjekter på siden av studiet, sier Stenseth.

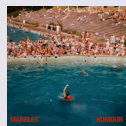
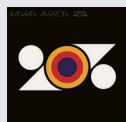
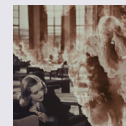
Hun tror det ville vært bedre hvis man kunne få en form for godkjent fravær, så det stod svart

anmelderredaktør: **Harald Nordbø**
haraldnordboe@gmail.com 918 04 236

ANMELDELSER

Universitas anbefaler

Harald Nordbø, anmelderredaktør

MARBLES – Make It Work
Blir helt svimmel av dette riffet.**Kanaan – Amazon**
Jaga Jazzist opp ad dage!**ROSA FAENSKAP – Skjør**
Aldri hørt et band leve opp til navnet sitt på denne måten.**Anna Kajander – Æra**
I singer-songwriter-verden bør det telle som juks å være nordlending.

Film:

En aktuell øyeåpner

La elva leve illustrerer sårt den systematiske undertrykkelsen av samene gjennom historien, men er kanskje litt for lang for sitt eget beste.

La elva leve

Regi: Ole Giæver

Med: Ella Marie Hætta Isaksen, Gard Emil, Marie Kvernmo

Esther har ikke har forholdt seg til sitt samiske opphav på mange år. Når hun flytter til Alta for å jobbe som lærer, introduserer fetteren hennes Mihkkal henne for urettferdigheten samene står overfor. Vågal som han er, vandrer

han rundt i byen med kofte uten skam, samtidig som fiendtligheten og fordommene tar han igjen.

Etter gjentatte forsøk klarer Mihkkal å tenne en gnist i Esther. Hennes avdøde far var stolt same, og lineært med at hun dypdykker i hans historie, engasjerer hun seg mer og mer i kampen for samiske menneskerettigheter og deres naturarv.

Ella Marie Hætta Isaksen gjør en utmerket jobb i rollen som Esther, en karakter som går igjennom en fundamental identitetsutvikling. De gjennomgående fordommene og hatet mot samene går dypt inn på Esther, og til tross for hennes fetters fortvilelse, vender hun både sin egen identitet og samene ryggen. Både aktivt og passivt deltar hun i den stadige latterliggjøringen av samene på lærerværelset og i lokalsamfunnet.

La elva leve tar oss med tilbake til slutten av 70-tallet og aksjonene ved utbyggingen av Alta-Kautokeino-vassdraget i 1979, som samene mente var et angrep på deres naturarv. Regjeringen overkjører samene brutalt. Sammen med aktivister fra hele landet, tester de ut ulike former for sivil ulydighet for å bli hørt. De lenker seg sammen foran elven i protest, og sultestreiker foran Stortinget. I dag er denne tematikken igjen høyst aktuell.

«Dra hjem til reinflokken din, jævla fjellfinn», blir same- ne fortalt. Men selv om handlingen er lagt til samenes kamp om å beholde Altaelva, belyser filmen mye mer enn statens

hunger på utbygging av vannkraftverket. Både gjennom relasjonene til hovedpersonen og i lys av statens politikk, viser og problematiserer filmen den grove og systematiske undertrykkelsen samer har blitt utsatt for.

Filmen begynte å kjede meg den siste halvtimen, den strekker plottet tynt over 118 minutter. Hadde filmen egnet seg bedre i et annet format? I stedet for å rushe gjennom en omfattende historie, kunne regissør Ole Giæver engasjert seerne ved å la oss bli enda bedre kjent med personene. Jeg vil bli bedre kjent med familien og relasjonene til Esther. Men det hadde ikke latt seg gjøre med en enda lenger film – derimot ville jeg likt å se Giæver regissere *La elva leve* som en serie.

Men filmen har lyktes. Som anmelder sitter jeg igjen med en følelse av naivitet, skam og ubehag. Selv med de mange skoletimene om fornukspolitikk og den systematiske undertrykkelsen av samer siden 1800-tallet, var det denne filmen som skulle gjøre meg ordentlig bevisst på denne mørke siden av norsk historie. *La elva leve* illustrerer hvor viktig det er å ta vare på urbefolkningen og dens kulturarv. Til tross for at filmen gikk på tomgang den siste halvtimen, er dette absolutt en film som burde bli fast inventar i klasserom landet rundt.

Andrea Evjen
anmeldelser@universitas.no

Plate:

Mer av det samme

Drømmende synth, stramme gitarriff, grøtete vokal og dansbare rytmer. På sin tredje plate følger feelgood-gjengen i Svømmebasseng langt på vei sin vante formel, med noen hederlige unntak.

Før solen har gått ned

Artist: Svømmebasseng

Sjanger: Indiepop

Plateselskap: Playground

Svømmebasseng er et av de norske indiebandene de siste årene som har klart å bli umulig å slippe unna om sommeren; at de enkle og catchy melodiene deres på et eller annet tidspunkt strømmer ut av en JBL-høyttaler i nærheten av deg, er like selvfølgelig en sommerkveld i parken som at sola skinner og at Mango IPA'en er kald. Da er det kanskje riktig at musikken deres gjør akkurat det samme som nordmenns smak i sommerøl – utvikler seg, men bare litt.

Før solen har gått ned inneholder alle de kjente ingrediensene: retro åttitalls synth-klimpring, powerchords med høy diskant i monitor fra gitaren, og en vokal som gjemmer seg litt bak instrumentene. Vil du drømme deg tilbake til sommeren '85 uten å ha opplevd den selv, er dette plata for deg.

Singelen «Ramler dit vi skal» er et klart høydepunkt: en suggererende flow fra første sekund, en gjenkjennelig tematikk om å ikke ane hva faen man driver med i livet, og en synth som følger vokalen. Dette er musikk å kjøre Vespa til, uten tvil. «Utenfor deg» og «Utenfor deg II» stikker seg også ut i mengden, sistnevnte kanskje aller mest: Her har de nemlig fått med seg Kjartan Lauritzen, og Ine Johnsen (på synth) tar over vokalen ellers. Det er et velkomment avbrekk fra et album som ellers bærer preg av *same old*.

På noen låter, som «Ut i det blå» og «Venter på at verden skal bli snill», er de på litt dypere vann enn den muntre stemninga som preger singlene. Sistnevnte, med linjer som «sidene brenner i dagens avis / se krigen i bilder / på glansa papir», høres litt ut som en downtempo, gjennomprodusert deLillos-låt tilsatt en hel haug med drømmende synth og vokaleffekt – en kombinasjon som fungerer godt, spør du meg. Svømmebasseng viser altså at de klarer både feelgood og lett melankoli.

For å si det sann: Etter jeg hadde hørt halvparten av *Før solen har gått ned*, måtte jeg dobbeltsjekke at dette virkelig var den nye plata deres, ikke en av dem jeg hadde hørt fra før. Det sier kanskje litt om variasjonen i Svømmebassengs repertoar. Samtidig er det nok av låter på plata som stikker seg ut, synthen smeller og vibbene er like chille som alltid. Og er forandring egentlig det du ønsker deg om et par måneder, når du sitter i Sofienbergparken med din tredje Mango IPA? Trodde ikke det, nei. Ikke før sola går ned, i hvert fall.

Harald Nordbø
anmeldelser@universitas.no

Ukas anbefaling

Let's get this bread

Her om dagen fikk jeg spørsmål om jeg ville ha en «Top G cut» da jeg var og klippet meg. Frisøren lurte altså på om jeg ville ha samme sveis som Andrew Tate (før han ble skallet). Jeg sa selvsagt ja. Før jeg dro hjem, var jeg innom besteforeldrene og stjal en del penger fra lommebøkene deres mens de sto og lagde kjøttkaker. Deretter dro jeg hjem og brukte dem på et abonnement på Hustler's University, og investerte resten i kryptovaluta. Jeg har nå involvert

Hvem: Den moderne mannen
Hva: Sigma-energi
Hvorfor: Snakke om følelser? Nei, takk.

samtlig medlemmer i min utvidede familie i et utspkulert pyramidespill, og brukt spenna på trang dress, privatfly og tykke sigarer. Neste uke får jeg en gullbelagt Lamborghini levert på Veitvet Bilsenter. Alle relasjonene mine er drittdårlige nå, men jeg har kjempemye penger, og ikke minst en gullbelagt bil. (Foreldrene mine nekter å snakke med meg og har blokket meg på Vipps.) Takk til deg, Top G.

Peder Nyeggen, journalist i Universitas

Ukas advarsel

En studie i smøreost

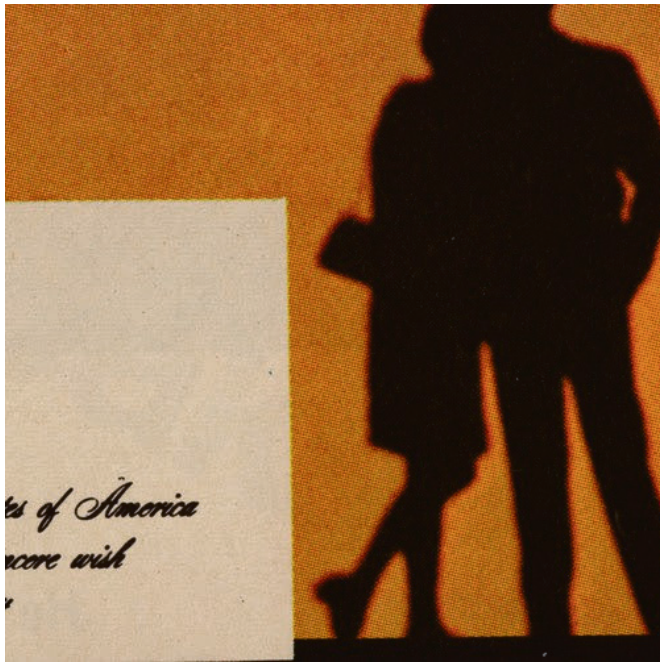
En eim av egg og smøreost har inntatt biblioteket. Det knaser i knekkebrød, det smattes og slurpes. Lesesalens lydlandskap har fått en distinkt kulinarisk karakter. Luktene og lydene fra studentlunsjene har blitt umulig å unnsnippe. De er overalt! Forrige uke måtte jeg flytte meg fire ganger fordi sidemann hadde tatt med seg lunsjen til leseplatsen. Ikke for å virke sensorisk oversensitiv, men det er forstyrrende (for ikke å si næsty!) å påtvinges andres matvaner når

Hvem: Sultne studenter
Hva: SiO-salat med egg
Hvorfor: Sinne

man prøver å lese. Studentdietten er sikkert verdt et studie, men ikke av meg. Jeg har ingen interesse av å lukte på eggssalaten din! Jeg advarer derfor sultne studenter: Nestegang jeg hører deg spise overpriset SiO-toast på lesesalen, søler jeg vann på MACen din.

Anne Løddesøl, journalist i Universitas

Singler:

Silhouettes

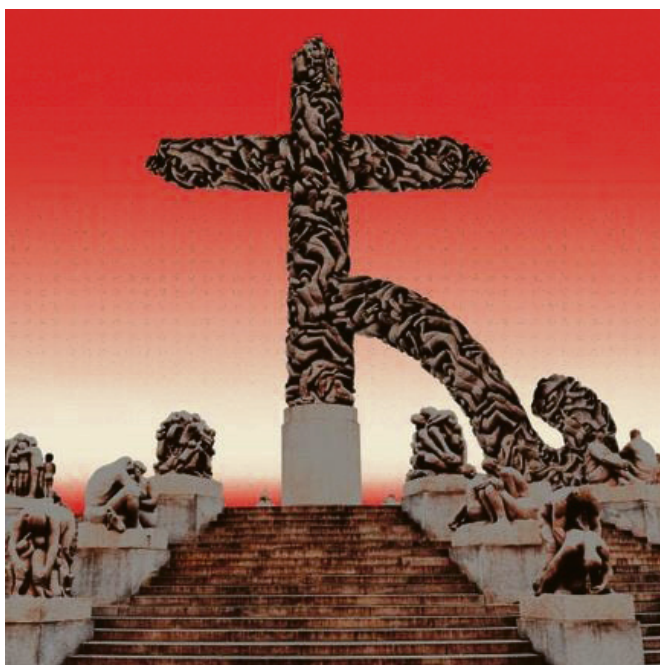
Artist: Orions Belte
Sjanger: Pop/rock
Plateselskap: Jansen Records

Etter at hvert av de tre medlemmene har gitt ut soloalbum i 2022, er det sjangeroverskridende pop-rock-bandet Orions Belte tilbake. Det merkes at medlemmene har fått luftet hodet og utfoldet seg som individuelle musikere, for i singelen Silhouettes, som er første smakebit på det som skal bli deres neste album, strutter det av eklektisk overskudd og spilleglede.

Låta starter med en Datarock-aktig basslinje i spenstige 14/8, før en rytmegitar slår inn hoftebevegelsene, og en dus vokal messer gjentakende

tekstlinjer om et dansegulv som varte inn i de sene nattetimer. God indiepop i seg selv; enda bedre blir det når et strykerarrangement à la Radioheads *Burn the Witch* buser inn og drar festminnene over i en herlig og hard bakrus med tung, psykedelisk gitar. Resten av låta fortsetter dansbart mens strykerne i bakgrunnen vokser seg stadig mer dissonante, og det hele kulminerer i skarp og musikalsk kontrollert støy. Interessant, fengende og knallbra.

Peder Nyeggen
anmeldelser@universitas.no

Har du lyst har du lov

Artist: Tøyen Holding
Sjanger: Hip-hop
Plateselskap: Mutual Intentions

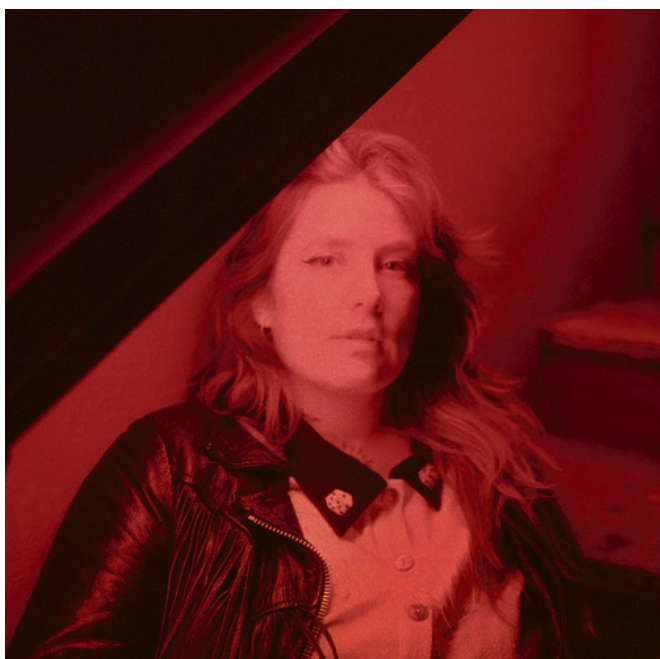
Fansen teller ned en snau måned til rapgruppa og kultfenomenet Tøyen Holding slipper tredje del av sin albumtrilogi den 3. mars. Foreløpig har vi fått én smakebit på Tøyen Holding 3; den erketypiske «Grown Man Shit», som hincer til at Fredfades og Mest Seff vil bruke tredjeplata til gjøre akkurat det samme som på sine tidligere to skiver, bare hakket bedre.

Andresingelen fra albumet, «Har du lyst har du lov», endrer ikke på dette inntrykket. Vi får repetitive, sjelfulle rhodes, slappe basslicks og

daffe jazztrommer, akkompagnert av tekstlinjer som «Gi meg loops, Zlatla og fransk vin / og industrien er ferdig som Dansk mink». Beaten er råbra, og en av Tøyen Holdings sterkeste. Teksten er, til dem å være, midt på treet, med bare tre-fire virkelige gode *one-liners*.

De lite endringsvillige gutta i Tøyen Holding har på seg skallanorakk i tidens vinder, og gjør kun det de kan best: å lage hypnotiske beats og bra bars. «Har du lyst har du lov» er ikke Tøyen Holding på sitt beste, men en god oppvarming til et album der de lover å overgå seg selv. Tiden vil vise.

Peder Nyeggen
anmeldelser@universitas.no

Bad Influence

Artist: Embla and the Karidotter
Sjanger: Country
Plateselskap: Die With Your Boots On Records

Razika-trommisen Embla Karidotter har dratt på seg skinnstøvler, semsket hatt, og blitt cowgirl. Embla and the Karidotter debuterte i 2021 med et klassisk countryalbum fullt av kjærlighetshistorier med moderne vri. På samme måte som vidunderlige Razika, er dette wholesome musikk. Embla and the Karidotter er imidlertid ikke bare wholesome; det er laget for folk som virkelig hater dårlig stemming.

I *Bad Influence* er det duket for full galopp og linedance, med høyt tempo, western-lydeffekter og en med vilje klisjépreget tekst om menn, dårlige valg og «livet på veien». Den lune Razika-naivismen er oversatt til countrymusikkens språk, og det hele er fremført på engelsk med svært tydelig norsk aksent.

Hvorvidt du kjøper dette, avhenger av lynnet ditt. Dette er nesten uanstendig lettsindige greier – er du ekstremt glad i «å bare ha det hyggelig» og en slik som Joachim Nielsen ville syntes er overdrevent positiv, er det sannsynligvis midt i blinken. For mange andre er dette *hit or miss*. Likevel er det fullt av energi, som får meg til å tenke at det funker bedre live enn på plate.

Peder Nyeggen
anmeldelser@universitas.no

Kulturkalender uke 7 & 8

FOTO: Ina Wesenberg / Nasjonalmuseet

17/2 Musikknett på museet

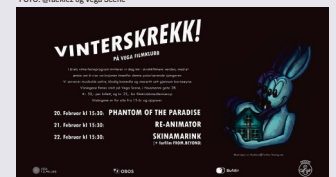
I anledning den nye utstillingen «Mestermøter», vil Det Norske Kammerorkester fylle Nasjonalmuseet med kammermusikk i tre timer, mens publikum ser seg omkring i samlingen. Sa noen kulturell kapital?

Hvor: Nasjonalmuseet

Når: Fredag 17. feb, 18-21

Pris: Ordinær museumsbillett, 200 kr voksen

FOTO: grankitz og Vega Scene

20-22/2 VinterSKREKK på Vega Filmklubb

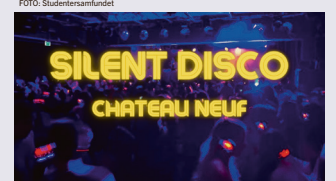
Vega byr på skrekkinvisninger til 50 kroner stykket i vinterferien. Mandag: Phantom of the Paradise. Tirsdag: Re-Animator. Onsdag: Skinamarink (+ forfilm From.Beyond). Bø!!

Hvor: Vega scene

Når: 20.-22. februar

Pris: 50kr per film/25 kr for medlemmer

FOTO: Studentersamfundet

17/2 Silent disco på Chateau Neuf

Oslostudentenes storstue byr til dans (med headset)!

Hvor: Chateau Neuf, Betong

Når: Fredag 17. februar

Tyven tyven skal du hete

I denne utgaven av universitas leser vi om «Line» som sniker på bussen. Til Universitas sier hun at hun gjerne skulle sett lavere billetter på Ruter. Til Ad Notam forteller hun derimot at hun ikke bryr seg. Hun gidder ikke kjøpe dem likevel. Sammen med «Line» møter vi Kamilla, som nylig ble venn med «Line».

– Hvem er din nye venn, Kamilla?

– Nei, det er «Line» da. Vi møttes på et seminar vi har sammen, og så fant vi ut at vi bor nærme hverandre.

– Er det en som du kan stole på?

– Heh, ja, nei, «Line» stjeler ofte fra notatene mine, men elers er hun hyggelig.

«Line» motsa seg spørsmålet til Ad notam. Hun mente at hennes tid som tyv nå var forbi og at hun var klar for å

ta straffen hun kunne få. Da Ad notam sa at straffen er 900 kroner i kontrollgebyr, valgte derimot «Line» å trekke svaret tilbake.

– Om jeg må betale det, vil jeg gå sulten i flere måneder. Og det er bedre å stjele enn å sulte, bare spør Aladdin.

Mens Ad notam prater mer med «Line» soner Kamilla helt ut, og det virker som hun er i sin egen verden.

– Kamilla, Kamilla, hva tenker du nå?

– Jeg dagdrømte nettopp at jeg var ei liten rødhåra jente fra Sørlandet.

Ad notam skjønnte ingenting av det hun sa og sa derfor takk, farvel og adjø til Kamilla og tyven som tok første bane hjem. De betalte ikke for turen.

Ukas studentvin

VINFEBER: Det er få ting som gjør en vinnørdd mer entusiastisk enn å kunne snakke med vinmakere. Forrige uke fikk Universitas' vinredaksjon æren av å smake vin med et stort utvalg av produsenter på messen Vinfeber. En av de mer studentvennlige vinene fra messen, var Clemens Busch Riesling Trocken 2021. Denne anbefalingen er til dere som elsker riesling, til dere som hater riesling og til dere som er klare for å klatre på vinverdenens kvalitetsstige. Vinen er konsentrert med høy forfriskende syre og en utrolig lang og digg ettersmak. Den smaker eple, lime og litt våt stein. Dette er til og med en vin vi vil anbefale å kjøpe en flaske av til å lagre i boden på studenthybelen eller nederst i et kaldt skap på Blindern i noen år. Med tid vil syren roe seg litt ned og den vil trolig bli mer kompleks. Godt lagret riesling kan lukte bensin (!!!).

Vin vurderingen skjer i samråd med redaksjonen i Universitas.

Clemens Busch Riesling Trocken 2021

Pris: 179,90 kroner

Land: Mosel, Tyskland

Alkohol: 10,5 prosent

Av A. V. Hold

Mannen som elsket Jæren

I ukas avis kunne vi lese om et stort skille mellom bygd og by. Majoriteten av befolkningen i distriktene velger å gå en yrkesfaglig vei. Hvordan manøvrerer en ambisiøs bonde fra Jæren med nyinnkjøpt traktor seg gjennom akademia-jungelen? Vi spør-redaksjonen ringer en av de fremste utdanningsinstitusjonene i landet i håp om å finne et svar.

[Ring, ring]

– Hei, eg e ein kommande student ifrå Jæren.

– Hm?

– Eg hadde någen spørsmål om utdanning.

– Ja, hadde du spørsmål om hvordan du søker, eller om en spesifikk utdanning?

– Ka e det egentlig man lere når man tege utdanning? Og koffor må me lera det ute?

– Ute? Men det spør jo selvfølgelig helt på hvilken utdanning du tenker på. Jeg kan sette deg over til studieadministrasjonen, så kan de hjelpe deg.

– Eg he någen praktiske spørsmål. Eg komme som sagt ifrå ei lidå bygd i Rogaland.

– Eh, ja? Men hvilket studie tenkte du på?

– Tebage te det praktiske. Eg he ein del husdyr hemma. E det muligt å ta dei med på skolen?

– Haha. Hæ?

– E det muligt å ta med husdyr på utdanning? Konne dei blitt med i forelesningane for eksempel?

– Eh, nei. Det er ikke mulig å ta med husdyr i forelesning, nei.

– Eg he nettopp lert meg å lesa, og eg såg gjennom reglementet te skolen. Eg fant ikkje någe på det, så eg tenkte at det konne gå greit. Eg he allerede lasta dei i traktoren.

– Har du noen spørsmål om selve studiet?

– Eg e mer opptatt av det praktiska, men du har gjedna ein

utdanning du kan anbefala? Eg e jo ein bonde.

– Det høres ut som du trenger en karriereveileder. Det du kan gjøre er å gå inn på karriereveiledning.no. De kan hjelpe deg med å finne en passende utdanning.

– Eg sidde i et fjos, og he ikkje internettdekning. Men eg lu-

– Haha.

– Eg he nettopp kjypt ein nye traktor. Koss e det med parkeringsplassar?

– Hahaha. Jeg takker for samtalen. Ha en fin dag!

[Legger på]

– Du glemte å vordera di stilling...

– Er du der?

– Me snallast?

KVISS-CORBIN

- Hva slags flyvende objekt er det USA og Canada har skutt ned over egne luftrom den siste tiden?
- Selskapet Flytoget AS har nå et nytt prosjekt på trappene. Hva heter deres foreslåtte regiontog?
- Fra hvilket land kommer Abrams-strindsvogner?
- Hvilket dyr figurerer i navnet på stridsvognene Norge nå skal sende til Ukraina?
- Hva er det vanlige norske navnet for arten som kalles for cougar eller fjelløve i USA og Canada?
- Hvilket land er oppkalt etter fjellkjeden Løvefjellene?
- Mellom hvilke to elver ligger det historiske området Mesopotamia?
- Mellom hvilke to elver ligger det histo-

riske området Mesopotamia?

9. Hva er sorbitol?

10. Hva er askorbinsyre bedre kjent som?

11. Fra hvilket land er tegneseriene Tintin, Smurfene og Lucky Luke fra?

12. Hvilken tegneserie er Don Rosa, Carl Barks og Al Taliaferro kjent for å tegne?

13. Nevn én i duoen som står bak blant annet Familien Flintstones, Scooby-Doo, Top Cat, Yogi Bear, Jetsons og Tom og Jerry.

14. Standup- og sitcomlegenden Jerry Seinfeld har egentlig et annet fornavn. Hvilket?

15. Liverpoolbandet Gerry and the Pacemakers er kanskje mest kjent for en låt som assosieres med et fotballag. Hvilken?

16. Samme band delte også manager Brian Epstein og produsent George Martin med et annet mer kjent band. Hvilket?

17. Gerry and the Pacemakers har også rekorden for å ha nådd nummer én på hitlistene med sine tre første singler. Et annet Liverpoolband, som kanskje er mest kjent for låten «Relax», tangerte derimot denne rekorden på 1980-tallet, men hva heter de?

18. Hva heter den danske fotballspilleren som fikk operert inn en pacemaker etter hjertestansen under EM 2020?

19. Hvem vant nylig Superbowl?

20. Johannes Thingnes Bø ble nylig historisk i sammenheng av VM i skiskyting, men for hva?

av Gabriel Corbin-Arntzen, kvissmaster i Universitas

SVAR/DOM

0-4. **Exphil på Bali:** Du kombinerer chille studier med sol og klamydia, og tar livet med ro. Det vises.

5-9. **AST1010 – Astronomi:** Du er smart nok til å utnytte systemet som gratispassasjer, men dessverre stopper det der.

10-14. **Juss:** Dette var bra, men det rakk ikke helt til topps ... Syt litt på Jodel.

15-20. **Honours: WOW!** Du er sååå flink!!! Gratulerer! Men så er det kanskje ikke så rart, siden du har egen seksjon i biblioteket?

1. Kinesiske værbaljonger. 2. Flytoget. 3. USA. 4. Leopard. 5. Puma. 6. Sierra Leone. 7. Eufrat og Tigris. 8. 31.9. Sukkeralkohol avledet av glukose som ofte brukes som sukkerevnerstatning i byggevarer og pastiller. 9. Vitamin C. 10. William Hanna og Joseph Barbera. 11. Jerome. 12. Donald Duck. 13. William Hanna og Joseph Barbera. 14. Jerome. 15. You'll never walk alone. 16. The Beatles. 17. Frankie Goes to Hollywood. 18. Christian Eriksen. 19. Kansas City Chiefs. 20. Flest VM-titler vunnet på rad.

Rebus

av Baerto

HINT: Sophie Elise. Send løsning universitasdesk@gmail.com
FORRIGE LØSNING: «Pilgrimsballong» Det klarte Per Ellef og Dawid.